

Ko te 'Uluaki 'Ipiseli 'a Paula ki te Kakai Kolinitoó Ko te talateú

Ko te 'Uluaki 'Ipiseli 'a Paula ki te Kakai Kolinitoó ne'e fa'u ia ke veteki 'aki te 'ū faingata'a 'i te ma'uli faka-Kalisiané mo te tui 'a te kakai 'o te siasi ne'e fokotu'u 'e Paula 'i Kolinitoó. 'I te 'aho ko iá, ko te koło lahi 'ia Kolinitō 'a ia ne'e nonofo ai 'ia te kakai matakali kehekehe. Ko te kolomu'a ia 'o te vahefanua Loma ko 'Akeia. Ne'e 'iloa ia 'i tana fakatupu koloa, mo tana sivilaise mā'olunga, mo te ma'uli fe'auaki lahi tonono kakaí, pea mo te 'ū fa'ahinga lotu kehekehe kua ake 'i ai.

Ko te me'a ne tafito ai te tokanga 'a te 'apōsetoló 'i tana tohí ko te 'ū faingata'a 'i te siasí, 'o hangē ko te fakafa'afa'ahí, mo te fe'auakí, mo te 'ū fehu'i fihí 'o fekau'aki mo te nonofo 'a te tangatá mo te fafiné, mo te malí, mo te konisēnisí, mo te fokotu'utu'u 'o te siasí, mo te 'ū me'a'ofa 'a te Laumālie Mā'oni'oní, pea mo te toetu'ú. Ne'e fakahaa'i 'e Paula 'aki tana 'ilo loloto 'aupito ki te anga 'o te tali 'a te ongoongolelei ki te 'ū fehu'i ko 'ení.

Ko te vahe 13, 'a ia 'oku fakahaa'i ai 'e Paula ko te 'ofá ko te taha ia 'o te 'ū me'a'ofa fungani 'a te 'Atuá ki Tono kakaí, ko te potu Folafofa 'iloa taha nai ia 'i te tohí.

Ko te kakano 'o te tohí

Ko te talateú (1:1-9)

Ko te fakafa'afa'ahí 'i te loto siasí (1:10–4:21)

Ko te anga 'o te nofo 'a te tangata mo te fafine mo te ma'uli fakafāmilí (5:1–7:40)

Ko te kakai Kalisitiané mo te kakai hītení (8:1–11:1)

Ko te ma'uli fakasiasí mo te lotú (11:2–14:40)
Ko te toetu'u 'a Kalaisí mo te toetu'u 'a te kakai lotú (15:1-58)

Ko te me'a'ofa ma'a te kau Kalisitiane 'i Siuteá (16:1-4)

Ko te 'ū me'a fakafe'ituitui 'a Paula mo te tātukú (16:5-24)

Ko te fakafe'iloakí

¹ Ko au Paula, ne'e ui ko te 'apōsetolo 'a Sīsū Kalaisi, 'i te finangalo 'o te 'Atuá, mo te si'i tokoua ko Sositené.

² Ko te tohi 'eni 'a māua ki te siasi 'o te 'Atuá 'i Kolinitō — 'ia te kakai ne'e fakatāpui Ma'ana 'iā Kalaisi Sīsū — pea kua hoko ko te kau mā'oni'oni, mo nātou fuli pē 'i te feitu'u kotoa pē 'oku lotu ki te huafa 'o te tou 'Alikí ko Sīsū Kalaisí, 'oku 'o nātou mo tātou fakatou'osi.*

³ 'Ofa ke kotou ma'u kelesi mo te fiamālie mei te 'Atuá ko te tou Tamai mo te 'Alikí ko Sīsū Kalaisi.

Ko te mahu tāpuaki 'a te kau Kolinitoó

⁴ 'Okou fakafeta'i ma'u ai pē ki toku 'Atuá kote'uhí ko kōtou, kote'uhí ko te kelesi 'a te 'Atuá kua foaki atu kiā kōtou 'iā Kalaisi Sīsū;

⁵ kote'uhí kua Ina fakakoloa'i kōtou 'i te me'a kotoa pē, 'o kotou ma'u kātoa 'ia te 'ū faiva lea mo te 'ū faiva potó foki;

⁶ hangē pē ko te fakapapau'i 'oku mo'oni te fakamatala 'o Kalaisí 'iā kōtou.

⁷ Ko ia, 'oku kailoa kotou tōmulu he mafai 'e taha, 'i te kotou talitali ki te fakahaa'i mai 'o te tou 'Alikí ko Sīsū Kalaisí.

---

* 1:2 1:2 Ngā 18:1

8 Ko Ia 'e pou pou'i 'ia kōtou, 'o a'u ki te ngata'angá, ke ta'emele 'ia kōtou 'i te 'aho 'o te tou 'Aliko ko Sīsū Kalaisí.

9 Ko te 'Atuá 'oku anga-tonu Ia, pea ne'e fou meīā Ia te kotou ui ki te feohi mo Tono 'Aló, ko Sīsū Kalaisi ko te tou 'Aliko.

Ko te fakafa'afa'ahí

10 Pea ko 'eni, 'oku kole atu, kāinga, 'i te huafa 'o te tou 'Aliko ko Sīsū Kalaisí, ke kotou lea taha kotoa pē, pea ke 'aua 'e 'iā kōtou he māvahevahe; kaikehe, ke kotou mā'opo'opo, 'o loto taha mo fakakaukau taha.

11 He kua u ma'u talanoa kiā kōtou, si'aku kāinga, mei te fāmili 'o Koloí, takua 'oku 'i ai he fetu'usi 'iā kōtou.

12 Ko taku lea atú, he 'oku pehē takua he 'ihi, “'Oku 'a Paula 'ia au;” pea ko te taha, “'Oku 'a 'Āpolosi 'ia au;” pea ko te taha, “'Oku 'a Kīfasi 'ia au;” pea ko te taha, “'Oku 'a Kalaisi 'ia au.”*

13 Kua vahevahe koā 'ia Kalaisi? He ne'e kalusefai 'ia Paula kote'uhí ko kōtou? pe ne'e papitaiso 'ia kōtou ki te hingoa 'o Paulá?

14 Mālō mo te 'Atuá ne kailoa ke au papitaiso he kotou taha, ngata pē 'iā Kalisipō mo Keio;*

15 talia na'a lau he taha, ne'e kotou papitaiso ki te hingoa 'o'okú.

16 'Io, ne au papitaiso foki mo te fale 'o Setivená; hei'ilo pē ne toe 'i ai mo he taha ne au papitaiso.*

---

* **1:12** 1:12 Ngā 18:24   * **1:13** 1:13 Kua vahevahe koā 'ia Kalaisi: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, 'Oku kailoa vahevahe 'ia Kalaisi.

* **1:14** 1:14 Ngā 18:8; 19:29; Loma 16:23   * **1:16** 1:16 1 Kol 16:15

17 He ne'e kala fekau'i 'oku 'e Kalaisí ke fai pa-pitaiso, kā ke malanga 'aki 'ia te ongoongolelei; 'o kala fai ia 'i te poto 'o te lea, na'a hoko 'o ma'ama'a ai 'ia te kolosi 'o Kalaisí.

Ko te ivi mo te poto 'o te 'Atuá, ko Kalaisi

18 He ko te tokāteline 'o te kolosí ko te me'a ngali vale ia ki te kakai 'oku fakatau ki te mala'ia; kae kiā tātou kua fakama'ulí, ko te ivi ia 'o te 'Atuá.

19 He kua tohi,

“E Au faka'auha 'ia te poto 'o te kau potó, pea 'e Au fakaiku launoa 'ia te 'ilo 'o te kau 'ilo'iló.”*

20 He ko fea ia 'ia te tama poto fakaemaama ko 'ení? Ko fea ia tono tama sikalaipé? Ko fea ia tono tama filōsefá? Kua kala koā fakaiku launoa 'e te 'Atuá 'ia te poto 'o māmani?*

21 He 'i te fai 'aki te poto 'o te 'Atuá, ne kailoa 'ilo'i te 'Atuá 'e māmani 'aki te notou potó, ne'e toki finangalo 'e te 'Atuá ke fai 'aki 'ia te me'a ngali vale ko ia ko te malangá, ke fakama'uli 'ia te kakai 'oku tuí.

22 'Oku 'eke 'e te Siú ki te 'ū mana, pea kumi 'e te Senitailé ki te potó;

23 kae motou malanga 'aki 'e mātou he Kalaisi kua kalusefai, 'a ia ko te tūkia'anga leva ki te Siú, pea ko te koto vale ki te Senitailé;

24 kā ki te kakai ko ia kua Ina uí, pē 'oku notou Siu pe Senitaile, ko te Kalaisi ko iá ko te ivi Ia mo te poto 'o te 'Atuá.

25 He ko te me'a 'a te 'Atuá 'oku ngali valé, 'oku poto ia 'i te kakaí; pea ko te me'a 'a te 'Atuá 'oku ngali vaivaí, 'oku mālohi ia 'i te kakaí.

* **1:19** 1:19 'Ais 29:14   * **1:20** 1:20 Siope 12:17; 'Ais 19:12; 33:18; 44:25

²⁶ Kotou vakai ange ki te ui 'o kōtoú, kāinga. Talai'eaí ko te kotou tokolahi ko te poto fakakakano, pe ko te mālohi, pe ko te hau'aliki.

²⁷ Kā kua fili 'e te 'Atuá 'ia te 'ū me'a 'o māmani 'oku valé ke fakamaa'i 'ia te kau potó; pea kua fili 'e te 'Atuá 'ia te 'ū me'a 'o māmani 'oku vaivaí ke fakamaa'i 'ia te 'ū me'a 'oku mālohí;

²⁸ pea ko te 'ū me'a fākatu'a 'o māmaní, mo te 'ū me'a 'oku ta'etoka'í, 'io, ko te 'ū me'a 'oku kailoa ko he me'á, kua fili ia 'e te 'Atuá ke fakanoa'i 'ia te 'ū me'a 'oku lau ko te me'á,

²⁹ kote'uhiā ke 'aua na'a pōlepole he taha 'i te 'ao 'o te 'Atuá.

³⁰ He 'oku mei Tana 'Afió te kotou tu'u ko 'ení pea 'iā Kalaisi Sīsū, 'ā ē kua hoko mai kiā tātou ko te poto mei te 'Atuá, ko te fakatonuhia, mo te mā'oni'oni mo te tou huhu'i.

³¹ Kote'uhiā ke hangē ko te tohí, “Ko ia 'oku vīkivikí, ke vīkiviki ia 'i te 'Alikí.”*

2

Ko te malanga 'aki 'o Kalaisi kua kalusefaí

¹ Pea ko au, 'i taku 'alu atu kiā kōtoú, kāinga, ne'e kailoa ke au 'alu atú 'i te mālie 'o te lea, pe 'i te poto, ke malanga 'aki kiā kōtou te fakamo'oni 'a te 'Atuá.*

² He ne'e kailoa ke au tu'utu'uni mo he me'a ke au 'ilo ki ai 'iā kōtou, kā ko Sīsū Kalaisi pē, mo Tono kalusefaí.

---

* **1:31** 1:31 Sel 9:24   * **2:1** 2:1 fakamo'oni 'a te 'Atuá, ko ia pe 'ia te mo'oni fufū 'a te 'Atuá.

³ Pehē foki 'i taku feangai 'a'aku mo kōtoú, ne au vaivai mo manavasi'i, pea lahi taku teté mo taku 'ilifía.*

⁴ Pea ko taku akonakí, mo taku malangá, ne kailoa fai 'aki te 'ū lea fakaoleole 'o te potó, ka ne'e fai 'aki te fakamo'oni 'a te Laumālié mo te mālohi;

⁵ kote'uhí ke 'aua na'a tu'u te kotou tuí 'i te potó 'o te tangata, kā 'i te māfimafi 'o te 'Atuá.

Ko te poto 'a te 'Atuá

⁶ Kā 'oku 'i ai he poto 'oku motou lea ki ai 'i te fai kiā nātou 'oku matu'atu'a fakalaumālié. Kā ko he poto ia 'oku kala 'o te maama ko 'ení, pe 'o te hau'aliki 'o te maama ko 'ení, 'ia nātou 'e iku ke 'osí.

⁷ Kā ko te me'a 'oku motou lea fakamisiteli ki aí, ko te poto 'o te 'Atuá, 'a ia ne'e fakafufū, 'a ia foki ne'e sinaki teuteu 'e te 'Atuá 'i te he'iki ai tu'u 'ia te māmaní, mo'o tou fakalāngilangi'i,

⁸ 'a ia ne kala lave'i he taha 'o te hau'aliki 'o te maama ko 'ení; he kāpau ne'e notou lave'i ia, tala'i'eaí ne'e notou kalusefai 'ia te 'Alikí 'oku 'A'ana 'ia te lāngilangi.

⁹ Kā ne mo'oni pē te lau 'a te Tohí,
 “Ko te 'ū me'a kua kailoa mātā 'e te matá,
 pe fanongoa 'e te talingá,
 pe ake ki te loto 'o he tangata;
 ko te 'ū fu'u me'a kua teuteu 'e te 'Atuá ma'a te
 kakai 'oku 'ofa kiā Iá.”*

¹⁰ Kā† ko te 'Atuá kua Ina faka'ilo te 'ū me'a ko iá kiā tātou 'i Tono Laumālié; he ko te Laumālié 'oku hakule 'e Ia 'ia te me'a kotoa pē, 'io, 'ia te 'ū me'a loloto 'o te 'Atuá.

---

* 2:3 2:3 Ngā 18:9 * 2:9 2:9 'Ais 64:4 † 2:10 2:10 Kā: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, He.

11 He ko ai he tangata 'oku 'ilo'i 'ia te 'ū me'a 'a te tangata, ngata pē 'i te laumālie 'o te tangatá 'oku 'iā iá? Pehē foki, kua kala lave'i he taha 'ia te 'ū me'a 'a te 'Atuá, ngata pē 'i te Laumālie 'o te 'Atuá.

12 Pea tala'i'eaí ko te laumālie 'o māmani kua tou ma'ú, kā ko te Laumālie 'oku ha'u mei te 'Atuá, kote'uhí ke tou 'ilo'i 'ia te 'ū me'a kua me'a'ofa 'aki mai 'e te 'Atuá.

13 Ko te 'ū me'a 'eni 'oku motou lea 'akí; 'o kailoa 'i te 'ū lea 'oku ako mai 'e te poto 'o te tangata, kā ko ia 'oku ako mai 'e te Laumālié;‡ 'o motou faka'uhinga 'ia te me'a fakalaumālié 'aki te me'a fakalaumālie. §

14 Kā ko te tangata fakakakanó 'oku kala ina tali 'ia te 'ū me'a 'o te Laumālie 'a te 'Atuá; seuke, ko te koto vale ia kiā ia; pea 'oku kailoa ala tali 'e iá, kote'uhí 'oku fakalaumālie to'onó 'ilo'i.

15 Kā ko ia 'oku anga-fakalaumālié 'oku lava 'e ia 'o fakakaukau'i lelei te me'a kotoa pē; pea 'oku kailoa uesia nātou 'e te fakakaukau 'a te kakai kehé.

16 He ko ai kua ina 'ilo'i te finangalo 'o te 'Alikí, kote'uhí ke fale'i 'e ia 'Ona? Kā 'oku tou ma'u te finangalo 'o Kalaisí.*

3

Kaungā ngāue ma'a te 'Atuá

1 Pea ko aú foki, kāinga, ne kala u fa'a lea kiā kōtou, 'o hangē ki te kau fakalaumālie, kae hangē pē ki te kakai ne'e fakakakano; 'io, 'o hangē ko he kau valevale 'iā Kalaisi.

‡ **2:13** 2:13 Laumālié: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, Laumālie Mā'oni'oní. § **2:13** 2:13 'aki te me'a fakalaumālie, ko ia pe ki te kakai 'oku notou ma'u te Laumālié, ko ia pe 'aki 'ia te 'ū lea ne'e 'aumai 'e te Laumālié. * **2:16** 2:16 'Ais 40:13

² Ko te hu'akau ia ne au fafanga 'aki 'ia kōtoú, ne kala ko te me'akai mālohi: he kua he'iki ai ke kotou makalohi. 'Io, na'a mo te taimi nei 'oku he'iki ai ke kotou makalohi,*

³ he 'oku kotou kei fakakakano. He 'oku 'iā kōtou 'ia te meheká mo te fetu'usí, mo te māvahevahé, 'oku kala koā kotou kei fakakakano, pea laka fakaetangata pē?

⁴ He kā lau he kotou taha, “'Oku 'a Paula 'ia au,” kae pehē he taha kehe, “'Oku 'a 'Āpolosi 'ia au,” 'oku kala koā ko te kotou fakaetangata pē?*

⁵ Pea ko te ā ai 'ia 'Āpolosi? Pea ko te ā ai 'ia Paula? Ko te ongo sevāniti pē, 'a ia ne'e fou ai te kotou tuí; 'o fakatatau ki te me'a kua 'aumai 'e te 'Alikí kiā māua taki taha.

⁶ Ne 'a'aku te toó, ne 'ā 'Āpolosi 'ia te fakavivikú; kae 'a te 'Atuá ai pē 'ia te fakatupú.*

⁷ Ko ia, tala'i'eaí ko he me'a ia, 'ia ia 'oku fai te toó, pe ko ia 'oku fai te fakavivikú; kā ko ia pē 'oku fakatupú, 'a ia ko te 'Atuá.

⁸ Pea ko 'eni, ko te toó mo te fakavivikú 'oku nā fa'ahinga, kā 'e ma'u taki taha tana totongi, 'o fakatatau ki tana ngāue 'a'ana.

⁹ He ko te ongo kaungā ngāue 'ia māua ki te 'Atuá; ko kōtoú ko te ngoue'anga 'a te 'Atuá, ko Tono fale 'oku langa.

¹⁰ Ko au, 'i taku fai 'aki te kelesi 'a te 'Atuá ne foaki mai kiā aú, ne au 'ai 'ia te makatu'ungá, 'o taau mo he tufunga poto, kā ko te langa aké 'oku fai ia he taha kehe. Kā ke taki taha tokanga ki te anga 'o tana langa. ¹¹ Hē 'e kala lava he taha ke 'ai

---

* **3:2** 3:2 Hep 5:12-13 * **3:4** 3:4 1 Kol 1:12 * **3:6** 3:6 Ngā 18:4-11, 24-28

mo he makatu'unga kehe, kā ko ia pē kua 'aí, 'a ia ko Sīsū Kalaisi.

¹² Pea kā fai he taha tana langá 'i te makatu'unga ko iá, 'o langa koula, siliva, maka mahu'inga, 'akau, musie, pe lau'i'akau,

¹³ 'e faifaí pea e'a te ngāue 'a te tangata taki taha; he 'e fakahā ia 'e te 'Aho Lahí, kote'uhí ko tana hoko mai mo te afi; pea 'e sivi 'e te afi ko iá 'ia te ngāue 'a te tangata taki taha, pe kua fefe'aki.

¹⁴ Kāpau 'e tu'u te ngafa 'o he taha 'i te langa falé, 'e ma'u totongi ia.

¹⁵ Kāpau 'e vela 'o 'auha tana ngafá, 'e mole ta'aná totongi, kā 'e fakahaofi ia; kae hangē he hao mei te afí.

¹⁶ 'Oku kala kotou 'ilo'i koā ko te temipale 'o te 'Atuá 'ia kōtou, pea 'oku fale 'iā kōtou 'e te Laumālie 'o te 'Atuá?*

¹⁷ Kā maumau'i he taha te temipale 'o te 'Atuá, 'e maumau'i 'e te 'Atuá 'ia te toko taha ko iá; he ko te temipale 'o te 'Atuá 'oku toputapu; pea ko kōtou 'ia te temipale ko iá.

¹⁸ Ke 'aua 'e kākaa'i he taha 'e ia. Kāpau 'oku 'i ai he taha 'iā kōtou 'oku ina lau ko te poto ia 'i māmani, ke hoko mu'a ia ko te vale, kae toki poto.

¹⁹ He ko te poto 'o te maama ko 'ení, ko te koto vale ia ki te 'Atuá. He kua tohi, “Oku ma'u'i 'e Ia te kau potó 'i te fia poto 'a nātoú.”*

²⁰ Pea ko te potu tohi 'e taha 'oku pehē, “Oku 'afio ifo 'e te 'Alíkí ki te 'ū fifili 'a te kau potó, ko te koto launoa ia.”*

---

* **3:16** 3:16 1 Kol 6:19; 2 Kol 6:16   * **3:19** 3:19 Siope 5:13   * **3:20** 3:20 Saame 94:11

²¹ Ko ia, ke 'aua 'e vīkiviki he taha 'i te tangatá, he 'oku 'a kōtou 'ia te me'a kotoa pē —

²² ko Paula, pē ko 'Āpolosi, pē ko Kīfasi; pe ko te māmaní, pe ko te ma'ulí, pe ko te maté; pe ko te 'ū me'a 'i hení, pe ko te 'ū me'a kā hoko maí; 'io, 'oku 'a kōtou 'ia te me'a kotoa pē;

²³ pea ko kōtou 'oku 'a Kalaisi, pea ko Kalaisí 'oku 'a te 'Atuá.

4

Ko te ngāue 'a te kau 'apōsetoló

¹ Ko ia ke pehē te lau 'e te tangatá kiā mātoú, ko te kau tamaio'alikí pē 'a Kalaisi, pea ko te kau tauhi 'o te 'ū misiteli 'a te 'Atuá.

² Pea ko te fia ma'u mamafa ia ki te kau tauhí, ke hā maí 'oku notou faitotonu.

³ Kā 'oku ma'ama'a 'aupito kiā au toku sivi 'e kōtoú, pe ko te fakamaau 'a te tangatá, 'io, na'a mo kita, 'oku kala fakamāu'i 'oku 'e au.

⁴ He 'oku kala u 'ilo'i he me'a 'iā kita pē, pea 'oku kala u tonuhia ai; kā ko Ia 'oku 'A'ana toku sivi, ko te 'Alikí.

⁵ Ko ia, 'aua 'e kotou fakamāu'i he me'a, 'i te he'iki ai hoko tonu kuongá, kae'aua ke hoko mai 'ia te 'Alikí, pea 'e toki fakahaa'i 'e Ia 'ia te 'ū me'a ne fufū 'i te pō'ulí, mo 'ai ke e'a 'ia te 'ū fakakaukau 'o te lotó. Pea 'e toki ma'u taki taha mei te 'Atuá tonu fakamāloó.

⁶ Pea ko te 'ū me'a ko 'ení, kāinga, kua u tā sīpinga 'aki 'oku pea mo 'Āpolosi, kote'uhí ko kōtou; kote'uhí ke kotou ako 'iā māua, ke 'aua na'a hulu atu he fakakaukau 'i te me'a kua tohí; kae'aua 'e kotou 'afungi, mo lau 'o pehē, 'oku sai ange 'ia Me'a 'iā Me'a.

7 Pea ko ta'au'ú makehe atu, ko te ngāue ia 'a 'ai? He 'oku 'i ai hau me'a ne kailoa foaki atu? Pea kāpau leva ko tau ma'u foaki, ko te ā 'oku ke pōlepole ai, hangē ko 'ē ne kala ke ma'u foakí?

8 Pea ko 'eni kua kotou mākokona, kua kotou koloa'ina, kua kotou hoko 'o tu'i, 'o laka 'iā māua! Seuke, taumaiā ko te mo'oni te kotou tu'i nā, hei'ilo 'e mā kaungā tu'i foki fakataha mo kōtou!

9 He 'oku hangehangē kiā au kua tuku mai 'e te 'Atuá 'ia mātou 'apōsetoló, ke hā ko te kakai taupotu ki lalo, 'o hangē tofu kua tukupau ki te maté, ko te me'a ke siofia 'e māmani, mo te kau 'āngeló mo te kakai.

10 'Oku lau 'ia mātou ko te kau vale, kote'uhí ko Kalaisi, kā 'oku poto 'ia kōtou 'iā Kalaisi; ko mātoú ko te vaivai, kā ko kōtoú ko te kau mālohi; 'oku faka'apa'apa'i 'ia kōtou, kae ta'etoka'i 'ia mātou.

11 Na'a mo te houa nei, 'oku motou fiakaia, mo fiainua, mo tēlefua; 'oku ngaahikovi'i 'ia mātou, 'oku motou hēhētu'u pē.

12 'Oku motou ongosia, 'o fai 'aki te motou nimá; kā manuki'i 'ia mātou 'oku motou tali 'aki he tāpuaki; kā fakatanga'i, 'oku motou 'ūkuma pē;*

13 kā lau'ikovi'i 'oku motou lea lelei atu. Ko te motou nonofó 'o a'u ki te taimi nei, 'oku hangē tofu pē ko te tu'unga veve 'o māmaní, ko te kinoha'a 'o te 'uli kotoa pē.

14 'Oku kala u tohi pehē atú ko te fakamaa'i 'o kōtou; kā ko si'aku na'ina'i ki te fānau 'okou 'ofa ki aí.

15 He neongo 'e toko mano te kotou kau faiakó 'i te ma'uli faka-Kalaisí, kae tala'i'eaí 'oku tokolahi te

---

* 4:12 4:12 Ngā 18:3

kotou kau tamaí; he ko au ia ne au fakatupu kōtou 'iā Kalaisi Sīsū 'aki te ongoongoleléi.

¹⁶ Ko ia 'okou kole atu, ke kotou fa'ifa'itaki kiā au.*

¹⁷ Ko tono 'uhinga ia 'o taku tuku atu 'ia Tīmoté, 'a ia ko toku foha 'okou 'ofa ai, pea ko te tōnunga 'i te ngāue 'a te 'Alikí; pea 'e fakamanatu 'e ia kiā kōtou taku tō'onga ma'uli 'iā Kalaisí, 'o hangē 'okou enginaki 'aki ki te siasi kotoa pē 'i te feitu'u kotoa pē.

¹⁸ Kā ko 'eni kua fialahi he kotou 'ihi, 'o hangē 'e kala u 'alu atu kiā kōtou.

¹⁹ Kā 'e au 'alu vave atu pē, 'o kāpau ko te finangalo ia 'o te 'Alikí; pea 'e au toki 'eke 'o 'ilo'i, 'o kala ki te me'a 'oku lau 'e te kau fialahi nā, kā ki te ivi 'oku notou fai 'akí.

²⁰ He ko te Pule'anga 'o te 'Atuá 'oku kala tu'u 'i te lea, kā 'i te ivi.

²¹ Ko te ā te kotou lotó? 'E au 'alu atu mo te me'a kinisi? pe 'e au 'alu atu 'i te 'ofa, mo te laumālie anga-vaivai?

5

Ko te tautea 'o te fe'auakí 'i te siasí

¹ Kua lahi te fakaongo mai 'oku 'i ai pē te fe'auakí 'iā kōtou, kae'uma'ā ko te fe'auaki 'oku taha 'ana, na'a mo te hītení 'e kala notou kātaki 'i he me'a pehē, ke nonofo he tangata mo te hoa 'o tana tamaí.*

² Kae kotou 'afungi ai pē; ka ne'e tonú ke kotou loto mamahi, 'o kapusi meiā kōtou 'ia te tangata 'oku fai he me'a peheé.

---

* **4:16** 4:16 1 Kol 11:1; Filip 3:17   * **5:1** 5:1 Teu 22:30

3 Kā ko te me'a kiā aú, seuke, neongo 'oku mama'o toku sinó, kā 'oku kala mama'o to'okú loto; pea kua u 'osi fakamāu'i te me'á, 'o hangē pē kua u 'i hená. Pea ko taku tu'utu'uní 'eni ki te siana kua ina fai he fu'u me'a pango pehē —

4 'i te huafa 'o te tou 'Aliko ko Sīsuú, ke kotou fai te kotou fakatahá, pea 'e 'iā kōtou toku lotó, kua ma'u 'ia te ivi 'o te tou 'Aliko ko Sīsū Kalaisí,

5 ke tukuange 'ia te toko taha peheé kiā Sētane; kote'uhí ke faka'auha tonono kakanó, hei'ilo 'e faka-haofi tonono laumālié 'i te 'aho 'o te 'Alikí.

6 'Oku kala lelei te kotou pōlepole nā. 'Oku kala kotou 'ilo'i koā, kā lave he me'i lēvani ki te takaonga maá, tā 'oku lēvani tonono kotoa?*

7 'Ē, kotou tafi ki tu'a 'ia te lēvani mu'á, kae kotou hoko ko te takaonga fo'ou; ko te 'ū fe'i mā ta'e lēvani. Pea 'āsilí he kua feia foki 'ia te tou Pāsová, ko Kalaisi.*

8 Ko ia ke tou fai te kātōangá; 'o kala fai 'aki 'ia te lēvani mu'á, 'uma'ā 'ia te lēvani ko te loto kovi mo te ngāue pango; kae tou fai 'aki 'ia te mā ta'e lēvaní, ko te ma'a mo te mo'oni.*

9 Ne au tohi atu kiā kōtou 'i taku tohí, ke 'aua na'a kotou fe'iloaki mo te kakai fe'auakí.

10 Ka ne'e kala ko te ta'ofi 'aupito mei te fe'iloaki mo te kakai fe'auaki 'o te maama ko 'eni, pe mānumanú mo fai fakamālohí, pē 'oku lotu ki te 'aitolí; he kāpau ko taku tu'utu'uní ia, tā ko te hiki mei māmani 'e faí.

11 Kā ko 'eni pē 'ia te me'a ne au tohi atú: kā 'i ai he taha 'oku ui ko te kaungā lotu, kā 'oku fe'auaki, pe mānumanu, pe lotu ki te 'aitoli, pe

---

* 5:6 5:6 Kal 5:9 * 5:7 5:7 'Eki 12:5 * 5:8 5:8 'Eki 13:7; Teu 16:3

manuki, pe fa'a konā, pe fai fakamālohi, ke 'aua 'e kotou fe'iloaki mo he toko taha pehē, 'io, pea 'aua 'e kainanga mo ia.

¹² He ko taku me'a ia ke fakamāu'i te kakai 'o tua'aá? 'Oku kala koā ko te kakai pē 'o loto'aá 'oku kotou fakamāu'í?*

¹³ Kā ko te kakai 'o tua'aá 'oku fakamāu'i ia 'e te 'Atuá. Kehe pē ke kotou kapusi 'ia te tangata faiková me'iā kōtou.*

6

Ko te hopo mo te kaungā lotú

¹ 'Oku 'i ai koā he kotou taha 'oku pehē fau tana fiamatamu'á, ke 'ave tana hopo mo he kaungā lotu 'o fakamāu'i 'e te fa'ahinga ta'elotu, 'o kala fakamāu'i 'e te kakai lotú?

² 'Oku kala koā kotou 'ilo'i 'e fakamāu'i 'ia māmani 'e te kakai lotú? 'Io, pea kāpau 'e fakamāu'i 'ia māmani 'e kōtou, 'oku kotou ta'etaau koā ke fai he fanga ki'i fakamaau pehē?

³ 'Oku kala kotou 'ilo'i koā 'e 'a tātou 'ia te fakamaau 'o he kau 'āngelo? Huanoa he 'ū me'a 'o te maama ko 'ení?

⁴ Pea kāpau 'oku 'i ai he kotou me'a 'o te maama ko 'ení ke fakamāu'i, pea 'oku kotou fili ke fai ia 'e te 'ihi 'oku mā'ulalo ifo 'i te siasí?

⁵ 'Okou lea peheé ko te kotou fakamaa'i. He 'oku pehē koā te kotou masiva kakai potó? 'Oku kala koā he taha 'e lava ke fakamāu'i te me'a tonu tokoua lotú?

⁶ Kā ko 'eni 'oku tala hopo 'e te tangata lotu ki tonu tokoua lotu, pea ke fai te nā hopó 'e te kau ta'etui!

* 5:12 5:12-13 Teu 13:5 * 5:13 5:13 Teu 17:7

7 Seuke, 'oku 'i ai he fehālaaki lahi 'iā kōtou, kote'uhí kua kotou fefakamāu'aki 'ia kōtou. Ko te ā 'oku kailoa kotou fia kātaki'i ai te ngāue ta'etotonu kua fai māi? Ko te ā 'oku kailoa kotou fia kātaki'i ai te kotou fakamālohiná?

8 Kā ko 'eni, ko kōtou ia 'oku fai ta'etotonú, mo fai fakamālohí, 'io, ki te kāingá foki.

9 Tā 'oku kala kotou 'ilo'i 'apē, kā 'ilonga he 'ihi 'oku fai ta'etotonu, 'e kailoa he notou tofi'a 'i te Pule'anga 'o te 'Atuá? 'Aua 'e tuku ke kākaa'i 'ia kōtou: 'oku kala he fe'auaki, pē he lotu ki te 'aitoli, pē he tono 'unoho, pē he ma'uli fakafāfine, pē he fai fakasōtoma,

10 pē he kaiha'a, pē he mānumanu, pē he fa'a konā, pē he kapekape, pē he fai fakamālohi, 'e notou ma'u tofi'a 'i te Pule'anga 'o te 'Atuá.

11 Pea ne'e pehē te kotou 'ihi; kā kua fufulu 'ia kōtou, kā kua fakatāpui 'ia kōtou, kā kua fakatonuhia'i 'ia kōtou 'i te huafa 'o te 'Alikí ko Sīsū Kalaisi, pea 'aki te Laumālie 'o te tou 'Atuá.

Ko te sinó 'oku kailoa ma'a te fe'auakí, kā ma'a te 'Alikí

12 “Ko te me'a kotoa pē 'oku ngafua kiā kita”, kā 'oku kala 'aonga kotoa pē. “Ko te me'a kotoa pē 'oku ngafua kiā kita”, kā 'e kala u tuku ke fa'italiha he me'a 'e taha kiā kita.*

13 “Ko te 'ū me'akaí 'oku ma'a te fatú, pea ko te fatú 'oku ma'a te 'ū me'akaí;” kā 'e faka'auha 'e te 'Atuá 'ia nāua fakatou'osi. Kā ko te sinó 'oku kala ma'a te fe'auakí, kā 'oku ma'a te 'Alikí; pea ko te 'Alikí 'oku ma'a te sinó.

* 6:12 6:12 1 Kol 10:23

14 Pea kua fokotu'u ake 'e te 'Atuá 'ia te 'Alikí, pea 'e fokotu'u ake foki 'e Ia 'ia tātou 'i te māfimafi 'O'oná.

15 'Oku kala koā kotou 'ilo'i, ko te kotou sinó ko te 'ū kupu ia 'o Kalaisi? Pea 'e au 'ave koā 'ia te 'ū kupu 'o Kalaisí, 'o ngaahi ia ko te 'ū kupu 'o he taha fe'auaki? Kailoa 'aupito!

16 'Io, 'oku kala kotou 'ilo'i koā, kā tuku atu he tangata tono sinó ki te fafine fe'auaki, 'oku nā sino taha pē mo ia? He 'oku folafola mai 'e Ia, “E hoko 'ia te toko uá ko te kakano pē taha.”*

17 Pea ko ia 'oku taha mo te 'Alikí, 'oku nā laumālie taha mo Ia.

18 Hola mei te fai fe'auakí. Ko te angahala kotoa pē 'oku fai 'e te tangatá, 'oku 'i tu'a 'i te sinó; kā ko ia 'oku fai fe'auakí 'oku fai angahala ia ki to'onó sino.

19 Ko te ā? 'Oku kala kotou 'ilo'i koā ko te kotou sinó taki taha ko te temipale 'o te Laumālie Mā'oni'oní 'oku 'iā kōtōú, 'a ia kua hoko kiā kōtōu mei te 'Atuá, pea 'oku kala 'a kōtōu 'ia kōtōu?*

20 He ne'e fakatau 'ia kōtōu 'aki he totongi. Ko ia, kotou fakalāngilangi 'i te 'Atuá 'aki te kotou sinó.*

7

Ko he 'ū fehu'i kau ki te nofo malí

1 Pea ko te 'ū me'a ne'e kotou tohi mai ki aí:
'Oku lelei ki te tangatá ke 'aua 'e ala ki he fafine.*

* **6:16** 6:16 Sēn 2:24   * **6:19** 6:19 1 Kol 3:16; 2 Kol 6:16   * **6:20** 6:20 'Oku tānaki mai 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi 'ia te pehē: pea 'i te kotou laumālié, 'a ia 'oku 'o te 'Atuá.   * **7:1** 7:1 'Oku lelei ... fafine, ko ia pe 'Oku kotou pehē 'oku lelei ki te tangatá ke 'aua na'a ala ki he fafine.

² Kā ko te me'a 'i te lahi 'o te fe'auakí, ke taki taha ma'u tonu 'unoho 'o'ona, pea ma'u taki taha foki 'e te fafine tonu mali 'o'ona.

³ Ke fai ange 'e te tangatá ki tonu malí 'ia te tō'onga totonú; pea pehē foki te fafiné ki to'onó 'unoho.

⁴ 'Oku kala pule 'e te fafiné ki tonu sino 'o'oná, kā ko tonu 'unohó pē; pehē foki, 'oku kala pule 'e te tangatá ki tonu sino 'o'oná, kā ko tonu 'unohó pē.

⁵ 'Aua 'e ta'ofi te kulā feohi fakasinó, ngata pē 'i te kulā loto taha ke fai, 'o fualoa si'i pē, kote'uhí ke kotou 'ata'atā ke fai he lotu; pea ke toe fakataha, talia na'a 'ahi'ahi'i 'ia kōlua 'e Sētane 'i te kulā ta'e fa'a kātaki.

⁶ Kā ko taku lea peheé ko taku fakangafua pē, 'oku kala ko taku fekau ke fai.

⁷ 'Okou faka'amu mai 'e au ke tatau 'ia te kakai kotoa pē mo au. Kā 'oku ma'u taki taha kotoa pē ta'aná me'a'ofa kua ma'u mei te 'Alikí; ko te toko taha 'a ē, pea ko te toko taha ko 'ē.

⁸ Pea ko taku lea 'eni ki te kau ta'emalí mo te kau fafine uitoú: 'oku sai kiā nātou ke notou nonofo pē 'o hangē ko aú.

⁹ Kae kāpau 'oku kala notou fa'a kātaki, tuku ke notou mali, he 'oku lelei ake 'ia te malí 'i tana kakaha ai pē te holi 'a te notou kakanó.

¹⁰ Kā ki te kakai kua malí 'okou tu'utu'uni — kae tala'i'eaí ko au pē, kā ko te 'Alikí — ke 'aua 'e māvae te fafiné mo tonu 'unohó,*

¹¹ (kae kāpau kua fai te māvae, ke nofo ta'emali ai pē ia, pē ke fakalelei mo tonu 'unohó,) pea ke 'aua na'a tukuange 'e te tangatá tonu 'unohó.

---

* **7:10** 7:10-11 Māt 5:32; 19:9; Ma'ake 10:11-12; Luke 16:18

12 Kā ko te me'a ki tonu toe 'o te kakaí, 'oku kala he Folafofa 'a te 'Alikí ki ai, kā 'okou pehē 'e au: kā 'i ai he tangata lotu ne mali mo he fafine ta'elotu, pea 'oku loto lelei pē te fafiné ke nā nonofo, 'e kala tukuange 'e ia te fafiné.

13 Pea kā 'i ai he fafine lotu ne mali mo he tangata ta'elotu, pea 'oku loto lelei pē te tangatá ke nā nonofo, 'e kala ina tukuange tonu 'unohó.

14 He kua fakatāpui† te tangata ta'elotú kote'uhí ko tonu 'unohó, pea kua fakatāpui 'ia te fafine ta'elotú kote'uhí ko te lotu tonu 'unohó. He ka ne ta'e'aua ia, pehē 'e ta'ema'a te kotou fānaú; kā ko 'eni kua notou fakatāpui.

15 Kae kāpau 'oku lau māvae 'e ia 'oku ta'elotú, tuku ia ke 'alu. He kā pehē he me'a, 'oku kailoa ke ha'isia he tangata lotu, pē he fafine lotu, kā kua ui tāua 'e te 'Alikí ki te nofo melino.

16 He 'oku ke 'ilo'i fefe'aki, 'e fafine, 'e ke lava te fakama'uli 'o tou 'unohó?‡ Pea 'oku ke 'ilo'i fefe'aki, 'e tangata, 'e ke lava 'ia te fakama'uli 'o to'ou 'unoho?§

Taki taha nofo ki te 'Atuá 'i te tu'unga ne fakaului mei aí

17 Kā neongo ia, kae 'ilonga pē te tufakanga 'o te tangata taki taha mei te 'Alikí, ko te ā pē te 'alunga ne 'i ai ia 'i tonu ui 'e te 'Atuá, ke fou pē ia 'i ai. Pea ko taku tu'utu'uní ia ki te siasi kotoa pē.

---

† **7:14** 7:14 fakatāpui 'oku 'uhinga nai ia ke fakakau ki te fa'ahinga tapú. ‡ **7:16** 7:16 He 'oku ke 'ilo'i ... 'unohó, ko ia pe He 'oku ke 'ilo'i fefe'aki, 'e fafine, 'e kailoa ke lava 'ia te fakama'uli 'o tou 'unohó? § **7:16** 7:16 He 'oku ke 'ilo'i ... 'unoho, ko ia pe He 'oku ke 'ilo'i fefe'aki, 'e tangata, 'e kailoa ke lava te fakama'uli 'o tou 'unohó?

18 Kā kua fakaului he taha kua kamu, ke 'aua 'e toe feinga ke liliu; kā kua fakaului he taha ta'ekamu, ke 'aua 'e kamu ia.

19 Tala'ieaí ko he me'a 'ia te kamú, pe ko te ta'ekamú, kā ko te tauhi pē 'o te 'ū tu'utu'uni 'a te 'Atuá.

20 Ke taki taha nofo pē 'i te 'alunga ko ia ne'e fakaului ia mei aí.

21 Kāpau ne'e fakaului 'ou 'oku ke pōpula, 'aua 'e ke hoha'a ai; kaikehe, kāpau 'e fakatau'atāina'i 'ou, faka'aonga'i ia.*

22 He ko ia kua ului ki te 'Alikí, neongo ko te pōpula, kā ko te tau'atāina ia 'a te 'Alikí; pehē foki, ko te tau'atāina kua uluí ko te pōpula ia 'a Kalaisi.

23 Ne'e fakatau 'ia kōtou 'aki he totongi; 'aua 'e kotou hoko ko te pōpula 'a te kakaí.

24 Kāinga, ke taki taha nofo ki te 'Atuá, 'i te 'alunga ko ia ne'e ui ai íá.

Ko te 'ū fehu'i kau ki te kakai he'iki ai malí mo te kau uitou

25 Pea ki te kau finamulí, 'oku kailoa ke au ma'u he tu'utu'uni 'a te 'Alikí, kā 'okou 'avatu taku fakakaukau, he ko te taha 'ia au kua 'alo'ofa 'e te 'Alikí 'o tuku ko te toko taha ke falala'anga.

26 Ko ia, 'okou pehē 'e au, ko tono leleí ke nofo pehē ai pē he tangata 'i te me'a 'oku 'i aí, kote'uhí ko te faingata'a 'oku lolotonga hoko nei.

27 Kā kua ke 'osi mali, 'aua na'a ke kumi he vete. Kā 'oku ke 'ata'atā mei he fafine pe ta'emali, 'aua 'e ke kumi he 'unoho.

---

* 7:21 7:21 kaikehe, kāpau 'e fakatau'atāina'i 'ou, faka'aonga'i ia, ko ia pe neongo 'e ke lava ke ke tau'atāina, 'ē, ngāue 'aki pē mu'a tau pōpula nā.

28 Kā neongo ia, kae kāpau 'e ke mali, tala'i'eaí ko tau angahala; pea kāpau 'e mali he finamuli, 'oku kailoa angahala ai ia. Kā ko te fa'ahinga ko iá 'e notou fou 'i te 'ū faingata'a lahi; pea 'okou loto ke malu'i 'ia kōtou mei te 'ū faingata'a ko iá.

29 Kā ko taku tala'i atu 'ení, kāinga, kua fakounounou 'ia te kuongá; pea 'i te taimi 'oku toé, ke 'ilonga 'ia te ma'u hoá, ke notou hangē 'oku kala notou ma'ú;

30 pea ko nātou 'oku tangí, ke notou hangē 'oku kala notou tangí; pea ko nātou 'oku fiafiá, ke notou hangē 'oku kala notou fiafiá; pea ko nātou 'oku fakatau mai he me'á, ke hangē 'oku kala ko te notou me'á;

31 pea ko nātou 'oku ngāue 'aki te me'a 'o māmaní, ke 'aua 'e notou ngāuekovi 'aki ia. He ko te teunga 'o te māmaní 'oku 'alu ia ke mole.

32 Pea ko toku lotó ke 'aua na'a kotou lotoma'ua. 'Okou ma'ua te loto 'o te tangata ta'emalí 'i te 'ū me'a 'a te 'Alikí, 'i tana feinga ke fakafiamālie'i 'ia te 'Alikí;

33 kā ko te tangata 'oku ma'u 'unohó 'oku ma'ua tonono lotó 'i te 'ū me'a 'o māmaní, 'i tana feinga ke hōhō'ina tonono 'unohó;

34 Pea 'oku fefūsiaki ai tonono lotó. Pea ko te fafine ta'emalí, pe ko te finamulí, 'oku ma'ua tonono lotó 'i te 'ū me'a 'a te 'Alikí, kote'uhí ke mā'oni'oni tonono sinó mo tonono laumālié fakatou'osi. Kā ko te fafine kua malí, 'oku ma'ua tonono lotó 'i te me'a 'o māmaní, 'i tana feinga ke hōhō'ina tonono 'unohó.

35 Kā 'okou lea peheé ke tokoni kiā kōtou; 'oku kala ko ha'akú lafo he tauhele kiā kōtou, kā kote'uhí ke lava 'ia te me'a 'oku taau mo te fakafe'ao lelei ki te 'Alikí 'o kailoa he fehākaaki.

36 Kae kāpau 'oku pehē he tangata 'oku ta'engali tana tu'utu'uni ki te ki'i fafine tāupo'ou 'oku nā fakama'ú, pea 'oku hulu fau ta'aná tokanga ki ai, ke mali ā ia mo te fafiné; 'oku kailoa angahala ia.†

37 Kā ko te tangata kua tu'u ma'u to'onó loto, pea 'oku kala he faingata'a, pea 'oku pule'i lelei ia ta'aná fia ma'u, pea kua pehē 'e ia 'e kala toe mali; 'oku lelei ta'aná fai pehē.‡

38 Ko ia ai, kā loto he taha ke mali, 'oku failelei ia; kā ko ia 'oku ta'ofi 'ona mei te malí, 'oku failelei lahi ake ia.§

39 'Oku ha'isia 'ia te finematu'á lolotonga 'oku ma'uli tonono 'unohó; kae kāpau kua moe 'ia te 'unohó, 'oku 'ata'atā ia ke mali mo he toko taha 'oku loto ki aí, kehe pē ko te toko taha kua lotu.

40 Kā neongo iá, 'e sai ange tana nofo ta'emalí. Ko ta'akú ia fakakaukau, pea 'oku kita pehē 'oku 'iā kita foki 'ia te Laumālie 'o te 'Atuá.

8

Ko te me'akai kua feilaulau'i ki he 'aitolí

1 Pea ko te 'ū me'a ne'e feilaulau'i ki te 'aitolí, 'oku tou 'ilo'i, he 'oku tou ma'u kotoa pē te 'ilo ki ai. Ko

† 7:36 7:36 Ko tonono hiki 'e taha 'o te veesi nei 'oku pehē: Pea kāpau 'oku mahalo he taha 'oku fai ta'engali ia ki tonono 'ofafine tāupo'ou, kāpau kua lahi lelei ia, pea 'oku 'aonga ke pehē, ke fai pē te me'a 'oku loto ia ki aí, 'oku kala angahala ia; tuku ke nā mali. ‡ 7:37

7:37 Ko tonono hiki 'e taha 'o te veesi nei 'oku pehē ko te tamai mo tonono 'ofafine: Kā 'oku ma'u 'e ia te totonu ke fai pē to'oná loto, 'o pehē ke ta'ofi 'e ia tana ki'i 'ofafiné ke ta'emali, 'oku lelei tana fai peheé. § 7:38 7:38 Ko tonono hiki 'e taha 'o te veesi nei 'oku pehē:

Ko ia 'oku foaki tonono 'ofafiné ke malí 'oku failelei ia. Ko ia 'oku ne ta'ofi mei te malí 'oku lelei lahi ia.

te 'iló ko te me'a fakatupu hīkisia ia, kā ko te 'ofá ko te me'a langa ake.

² Kā mahalo he taha kua ne 'osi 'ilo'i he me'a, tā 'oku he'iki ai ke a'u ta'aná 'ilo ki te me'a 'oku totonú.

³ Kae kā 'ofa he taha ki te 'Atuá, ko te toko taha ia kua 'iloa 'e te 'Atuá.

⁴ Pea ko 'eni, ko te kai 'o te me'a ne'e feilaulau'i ki te 'aitolí, 'oku tou 'ilo'i, ko te 'aitolí 'oku kala he me'a pehē 'i māmani; pea 'oku kala he toe 'Atua, kā 'oku taha tofu pē.

⁵ 'Io, pea kā ne 'i ai mo'oni, 'i langi pe 'i māmani, he 'ū me'a 'oku lau ko te 'ū 'atua — he 'oku 'i ai he 'ū 'atua tokolahi, mo he 'ū 'aliki tokolahi —

⁶ kā 'oku taha pē 'ia te 'Atuá kiā tātou, ko te Tamaí, 'a ia 'oku mei ai 'ia te me'a kotoa pē, pea ko tātou Ma'ana; pea 'oku taha pē 'ia te 'Alikí, ko Sisū Kalaisi, 'a ia 'oku fou mai 'iā Ia 'ia te me'a kotoa pē, pea 'oku fou 'iā Ia 'ia tātou.

⁷ Kā 'oku kailoa 'i te tangata kotoa pē 'ia te 'ilo peheé; he 'oku 'i ai te 'ihi, ko te me'a 'i te kei tolonga mai te notou maheni mo te 'aitolí, ko ia 'oku notou ongo'i leva 'i te notou kai iá, ko te me'a ia ne'e feilaulau'i ki te 'aitoli, pea 'uli ai te notou konisēnisí ko tana vaivaí.

⁸ Pea tala'ieaí ko te me'akaí 'e fakaongolelei'i 'ia tāua ki te 'Atuá; kāpau 'oku kala tou kai, 'oku kala tou tōmuli ai, pea kāpau 'oku tou kai, 'oku kala tou lelei ai.

⁹ Kae kotou tokanga, na'a faifai angé 'e hoko te kotou tau'atāina nā, ko te tūkia'anga kiā nātou 'oku vaivaí.

¹⁰ He kā mamata he toko taha kiā koe, 'ia koe ko te potó, 'oku ke kainanga 'i te fale 'aitolí, 'e kala koā

langa'i ake ai si'ana konisēnisi vaivaí ke kai 'ia te me'a ne'e feilaulau'i ki te 'aitolí?

¹¹ 'Oku 'auha 'ia te si'i vaivaí 'i te fai 'aki tou potou nā, si'i tokoua ne'e pekia ma'ana 'ia Kalaisí.

¹² Kā ko te kotou fai angahala pehē ki te kotou kāingá, mo te kotou 'ai ke lavea te notou 'ū konisēnisi vaivaí, ko te kotou fai angahala ia kiā Kalaisí.

¹³ 'Aua, pea kāpau ko te me'akaí pē ia 'oku fakahingaki ai si'aku tokouá, pea tā 'e kailoa 'aupito ke au toe kai kakano 'o lauikuonga, ke 'aua 'e au fakahingaki si'aku tokouá.

9

Ko te 'ū totonu mo te 'ū fatongia 'o he 'apōsetolo

¹ 'Oku kala koā ke au tau'atāina? 'Oku kala koā ko te 'apōsetolo 'ia au? Kua kala koā ke au mamata kiā Sīsū Kalaisí, ko te tou 'Alikí? 'Oku kala ko taku ngāue koā 'ia kōtou 'i te 'Alikí?

² Ko te lau 'a te 'ihi 'oku kala ko te 'apōsetolo 'ia au, kaikehe ko te 'apōsetolo 'ia au kiā kōtou; he ko te faka'ilonga 'ia kōtou 'o toku lakanga 'apōsetolo 'i te 'Alikí.

³ Ko 'eni ia taku tali kiā nātou 'oku 'eke'i 'okú.

⁴ 'Oku pehē koā? 'Oku kala 'a māua koā ke 'eke he me'akai, pē he me'ainu?

⁵ 'Oku kala 'a māua koā ke ō holo mo he tu'afafine tui, pē he mali, 'o hangē foki ko tono toe 'o te kau 'apōsetoló, mo te 'ū tokoua 'o te 'Alikí, mo Kīfasi?

⁶ Tā ko au pē 'apē, mo Pānepasa, 'oku totonu ke mā ngāue ke tauhi 'aki 'ia māuá?

⁷ Ko ai he sōtia 'oku 'alu ki te taú mo totongi pē 'e ia ki tono tauhi? 'Anefea ia? Ko ai 'oku tō he ngoue

vaine, 'o kala ina kai mei tonu fuá? Ko ai 'oku tauhi he fanga monumanu, 'o kala ina ma'u tokoni mei te hu'akau 'o te fanga monumanu ko iá?

⁸ 'Oku kala ko te lau fakaetangata pē ia 'a'aku. 'Oku kailoa koā ke lau pehē 'e te Laó foki?

⁹ He kua tohi 'i te Lao 'a Mōsesé, “E kailoa ha'iha'i te ngutu 'o he pulu 'i tana 'au'au te koané.” Ko tana toka'i koā 'e te 'Atuá 'ia te fanga pulú pē?*

¹⁰ Kae kailoa ko Tana folafola peheé kote'uhiā ko tātou? 'Io, ne'e tohi ia kote'uhí ko tātou; he 'oku totonu ke fai 'i te 'amanaki lelei 'e ia 'oku faka'uli 'ia te palaú, pea ke fai 'amanaki lelei mo ia 'oku 'au'aú, ko te 'amanaki lelei 'e 'i ai hana 'inasi.

¹¹ Kāpau kua mā tō ma'a kōtou 'ia te 'ū me'a fakalaumālié, 'e hala koā, 'o kāpau 'e mā utu te kotou 'ū me'a fakakakanó?*

¹² Kāpau 'oku 'i ai he 'ihi kehe 'oku ngafua ke notou 'inasi 'i te pule peheé kiā kōtou, mu'a ake 'ia māua, kailoa koā ko ia?

Kā ne kailoa ke mā ngāue 'aki 'ia te pule ko iá; kaikehe, 'oku mā 'ūkuma 'ia te me'a kotoa pē, kote'uhí ke 'aua na'a mā ta'ofi 'ia te ongoongolelei 'o Kalaisí.

¹³ 'Oku kala koā kotou 'ilo'i, ko nātou 'oku ngāue 'i te me'a tapu 'o te Temipalé 'oku notou kai mei te Temipalé? Pea ko nātou 'oku tauhi ki te 'ōlitá 'oku notou 'inasi taha mo te 'ōlitá?*

¹⁴ Pehē foki, ne'e fekau 'e te 'Alikí kiā nātou 'oku malanga 'aki 'ia te ongoongolelei, ke notou ma'u te notou tauhi mei te ongoongolelei.*

---

* **9:9** 9:9 Teu 25:4; 1 Tīm 5:18   * **9:11** 9:11 Loma 15:27   * **9:13**
9:13 Teu 18:1   * **9:14** 9:14 Māt 10:10; Luke 10:7

15 Kā ko au, kua he'iki ai ke au ngāue 'aki he taha 'o te 'ū me'a nei, pea tala'i'eaí ko taku tohi 'ia te 'ū me'a nei kote'uhí ke fai pehē kiā au. Seuke! 'E sai ange kiā au ke au mate, 'i tonu fakanga'asi he taha toku pōlepole'angá.

16 He neongo 'okou malanga 'aki 'ia te ongoongoleléi, tala'i'eaí 'okou ma'u ai he pōlepole'anga, he ko he fatongia ia kua hilifaki mai. 'Io, 'e au mala'ia, 'o kāpau 'e kailoa ke au malanga 'aki 'ia te ongoongoleléi!

17 He kāpau 'okou fai ia ko taku fa'italiha, 'e 'i ai taku totongi; kae kāpau 'oku kala ko taku fa'italiha, tā ko he lakanga ia kua hilifaki kiā au.

18 Pea ko te ā leva taku totongi? 'A 'eni, 'i taku malanga 'aki 'ia te ongoongoleléi, 'okou tuku ke notou ma'u ia ta'etotongi, 'o kala u ngāue 'aki toku mafaí 'i te ongoongoleléi.

19 Seuke, neongo 'okou tau'atāina mei te kakai kotoa pē, kā ne au fakapōpula'i 'oku ki te kakai kotoa pē, kote'uhiā ke tokolahi taha 'ia te kakai 'e au fakaului maí.

20 'Io, 'i taku fai ki te kau Siú ne au hangē ko he Siú, kote'uhí ke au fakaului ai he 'ihi Siu; pea 'i te fai ki te fa'ahinga 'oku mā'ulaloa ki te Laó, ne au hangē ko he taha 'oku mā'ulaloa ki te Laó, tala'i'eaí kua u mā'ulaloa ai ki te Laó, kā kote'uhí pē ke au fakaului ai 'ia nātou 'oku mā'ulaloa ki te Laó.

21 'I te fai ki te fa'ahinga 'i tu'a Laó, ne au hangē he toko taha 'i tu'a Laó, tala'i'eaí kua u 'i te tu'a lao 'a te 'Atuá, kaikehe ne au 'i te loto lao 'a Kalaisí, kā kote'uhí pē ke au fakaului ai 'ia te fa'ahinga 'i tu'a Laó.

22 Ne au hoko ko te vaivai ki te kau vaivaí,

kote'uhí pē ke au fakaului ai 'ia te kau vaivaí. Kua u hoko ko te me'a kehekehe ki te kakai kehekehe, kehe pē ke au fakama'uli ai he notou 'ihi.

²³ Pea 'okou fai pehē 'ení kote'uhí ko te ongoon-goleleí, kote'uhí ke au 'inasi ai fakataha mo kōtou.

²⁴ 'Oku kala kotou 'ilo'i koā, ko te kakai 'oku lele 'i te fakapuepué 'oku notou lele kotoa pē, kā ko te toko taha pē 'oku ma'u te palé? Ke pehē te kotou lelé, kote'uhí ke kotou ma'u 'ia te palé.

²⁵ Ko te kakai kotoa pē 'oku feinga ki te ikuná, 'oku fakama'uma'u 'e ia 'i te me'a kotoa pē. Pea ko te fai 'e nātoú foki ke ma'u he kalauni 'e mae, kā ko tātoú he kalauni 'e kailoa mae.

²⁶ 'Ē, ko te anga 'eni 'o taku lelé, 'oku kala hamumu; ko te anga 'eni 'o taku fuhú, 'oku kala u tuki matangi.

²⁷ Kaikehe, 'oku kita tautea'i toto sinó, mo taki pōpula'i: na'a 'iloangé, hili ange taku fai te malangá ki te kakai kehé, pea u hoko au ia ko te si'akina.

10

Ko te fakatokanga ki te tauhi 'aitolí

¹ He 'okou loto, kāinga, ke 'aua na'a ngalo 'ia te me'a nei: ko te tou kau mātu'á ne'e notou 'i te malumalu 'o te 'aó kotoa pē, 'o notou laka atu kotoa pē 'i te Taí;*

² pea notou papitaiso kotoa pē kiā Mōsese* 'i te 'aó mo te taí;

---

* **10:1** 10:1 'Eki 13:21-22; 14:22-29   * **10:2** 10:2 notou papitaiso kotoa pē kiā Mōsese 'oku 'uhinga 'eni: ne'e notou hoko ko te kau mulimuli 'o Mōsese.

³ pea notou kai kotoa pē mei he me'akai mana pē taha,*

⁴ pea notou inu kotoa pē mei te me'ainu mana pē taha, he ne'e notou inu ai pē mei te Maka mana ne'e tulimuli kiā nātou; kā ko te Maka ko iá ko Kalaisi pē.*

⁵ Kā neongo iá, kae tala'i'eaí ne'e hōifua 'e te 'Atuá ki te notou tokolahí; he ne'e tulaki holo nātou 'i te toafá.*

⁶ Pea ko 'eni, ne'e fai 'ia te 'ū me'a ko iá, ko te taípe kiā tātou, ke 'aua na'a tou holi ki te koví, 'o hangē ā ko nātou nā.*

⁷ Kae'uma'ā ke 'aua 'e kotou hoko ko te kau tauhi 'aitoli, 'o hangē ko te 'ihi 'i te kakai nā; 'o tatau mo ia 'oku tu'u 'i te Tohí, “Ne nofo 'ia te kakai ke kakai mo iinu, pea notou tutu'u ake 'o me'e.”*

⁸ Pea 'aua 'e tou fe'auaki, 'o hangē ko te fe'auaki 'a te 'ihi 'o te kakai nā, pea tō ai he notou toko ua mano mā tolu afe 'i te 'aho pē 'e taha.*

⁹ Pea 'aua 'e tou 'ahi'ahi'i 'ia te 'Alikí,† 'o hangē ko te 'ahi'ahi'i 'e te 'ihi 'o te kakai nā, pea tāmāte'i ai nātou 'aki te fanga ngatá.*

¹⁰ Pea 'aua 'e kotou lāunga, 'o hangē ā ko te lāunga 'a te 'ihi 'o te kakai nā, 'o notou 'auha ai 'i te ngāue 'a te 'āngelo faka'auhá.*

¹¹ Pea ne'e hoko kiā nātou 'ia te 'ū me'a ko iá ko te taípe, pea ne'e tohi ia mo'o tou na'ina'i, 'ia tātou kua tou ma'uli 'i te kuanga faka'osi ko 'ení.

* **10:3** 10:3 'Eki 16:35 * **10:4** 10:4 'Eki 17:6; Nōm 20:11 * **10:5**

10:5 Nōm 14:29-30 * **10:6** 10:6 Nōm 11:4 * **10:7** 10:7 'Eki 32:6

* **10:8** 10:8 Nōm 25:1-18 † **10:9** 10:9 'ia te 'Alikí; 'oku pehē 'i tonu

'ū hiki fualoa 'ihi, 'ia Kalaisi. * **10:9** 10:9 Nōm 21:5-6 * **10:10**

10:10 Nōm 16:41-49

12 Ko ia ko 'ē 'oku ina pehē kua tu'u ma'ú, ke vakai na'a hinga ia.

13 Kua he'iki ai ma'ua 'ia kōtou 'e te fa'ahinga 'ahi'ahi 'oku ta'ehoa mo te tangatá. Pea ko te 'Atuá 'oku faitotonu, pea 'oku kailoa Ina fakangafua ke 'ahi'ahi'i kōtou 'o lahi ange 'i te kotou mafaí; kaikehe, 'e ngaahi fakataha 'e Ia 'ia te 'ahi'ahí mo tonono hao'anga foki mei aí, kote'uhí ke lava tonono kātaki'i.

14 Ko ia, si'aku 'ofa'anga, kotou hola mei te tauhi 'aitolí.

15 Seuke, ko taku lea ki te kakai poto, 'oku 'a kōtou ke fakamāu'i taku leá.

16 Ko te ipu fakafeta'i, 'a ia 'oku tou tāpuaki'í, 'oku kala koā ko te me'a ia 'oku tou kautaha ai 'i te ta'ata'a 'o Kalaisí? Ko te mā 'oku tou pakipakí, 'oku kala koā ko te me'a ia 'oku tou kautaha ai 'i te sino 'o Kalaisí?*

17 He neongo pē 'oku tou toko fia, kā ko te mā pē taha 'ia tātou, 'a ia ko te sino pē taha; he 'oku tou 'inasi kotoa pē mei te mā pē 'e taha ko iá.

18 Vakai 'ia te kakai 'Isilelí fakakakano: ko nātou ko 'ē 'oku kai feilaulaú, 'oku kala koā notou kautaha ai mo te 'ōlitá?*

19 Kā ko te ā te me'a 'oku hu'u ki ai taku laú? Ko he me'a koā 'ia te 'aitolí, pe ko he me'a ia 'a ē ne'e feilaulau'i ki te 'aitolí?

20 Kā ko taku lea pē, 'ē, ko te 'ū feilaulau 'oku 'avatu 'e te kakai hītení,‡ 'oku notou 'avatu ki te 'ū fa'ahikehe, kae kailoa ki te 'Atuá; pea 'oku kailoa u loto ke kotou kautaha mo he 'ū fa'ahikehe.*

* **10:16** 10:16 Māt 26:26-28; Ma'ake 14:22-24; Luke 22:19-20

* **10:18** 10:18 Lev 7:6 ‡ **10:20** 10:20 hītení: 'oku kailoa 'asi 'ia te fe'i lea nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi. * **10:20** 10:20 Teu 32:17

21 'E kailoa lava ke kotou inu 'ia te ipu 'a te 'Alikí, mo te ipu foki 'a te fa'ahikehé; 'e kala kotou lava ke 'inasi 'i te tēpile 'a te 'Alikí mo te tēpile foki 'a te fa'ahikehé.

22 He 'oku tou pehē koā ke tou fakatupu fua'a ki te 'Alikí? He 'oku tou mālohi ange 'iā Ia?*

Fakalāngilangi'i ma'u pē 'ia te 'Atuá

23 “Ko te me'a kotoa pē 'oku ngafua,” kā 'oku kala 'aonga 'ia te me'a kotoa pē. “Ko te me'a kotoa pē 'oku ngafua,” kā 'oku kailoa ke fai 'e te me'a kotoa pē he langa ake.*

24 Ke 'aua 'e kumi he taha tana lelei pē 'a'aná, kā ko te lelei 'a te taha kehé.

25 'Ilonga pē he me'a 'oku fakatau 'i te māketi kakano'i manú, kotou kai pē, 'o 'aua 'e fai he 'eke ma'a konisēnisi.

26 He 'oku 'a te 'Alikí 'ia māmani mo tonono fonú.*

27 Kāpau 'e tala katoanga atu he taha 'o te kau ta'elotú, pea 'oku kotou tokanga ke ō ki ai, pea kā 'i ai he me'a 'oku notou tuku 'i te kotou 'aó, kotou kai pē, 'o 'aua 'e 'eke ma'a konisēnisi.

28 Kae kā pehē atu he taha, “Ko te me'a ia ne'e feilaulau'i ki te 'aitoli,” pea 'aua leva 'e kotou kai ia, kote'uhí ko te toko taha ne'e fakahā maí, pea kote'uhí ko konisēnisi.

29 Kā 'oku kala u pehē, kote'uhí ko te konisēnisi 'o'ou, kā ko te konisēnisi 'o te taha kehe ko iá. Ko te ā tonono 'uhinga 'oku fakamāu'i ai ta'akú tau'atāina 'e te konisēnisi kehé?

---

* **10:22** 10:22 Teu 32:21 * **10:23** 10:23 1 Kol 6:12 * **10:26** 10:26 Saame 24:1

³⁰ Kāpau 'oku kita kai mo te fakafeta'i, pea fefe'aki ai toto lau'ikovi'i 'i te me'a 'oku kita fakafeta'i ai?

³¹ Ko ia, pe ko te kotou kai, pe ko te kotou inu, pe ko te kotou fai he me'a, kotou fai kotoa pē ke ongoongolelei ai 'ia te 'Atuá.

³² 'Aua 'e fai faka'ita te kotou tō'onga ki te Siú mo te Senitailé fakatou'osi, pea ki te siasi 'o te 'Atuá,

³³ 'o hangē foki 'okou fai fakaoleole 'e au ki te kakai kotoa pē 'i taku me'a kotoa pē, 'o kala u kumi pē ta'akú lelei, kā ko te lelei 'a te tokolahi, hei'ilo 'e lava ai te notou fakama'ulí.

11

¹ Kotou hoko ko te kau fa'ifa'itaki kiā au, 'o hangē foki ko ta'akú fa'ifa'itaki kiā Kalaisi.*

Ko te 'ufi'ufi 'o te 'ulú

² Pea ko 'eni 'okou fakamālō atu 'i te kotou manatu'i 'oku 'i te me'a kotoa pē, mo tauhi 'ia te 'ū tu'utu'uní 'o fakatatau ki taku tuku atú.

³ Kā 'okou lotu ke kotou 'ilo'i, ko te 'ulu 'o te tangata kotoa pē ko Kalaisi; pea ko te 'ulu 'o te fafiné ko te tangata; pea ko te 'ulu 'o Kalaisí ko te 'Atuá.

⁴ Kā 'i ai he tangata 'oku fai hana lotu, pē he malanga palōfisai, kā 'oku 'ufi'ufi tonu 'ulú, 'oku fai ta'etaau ia mo tonu 'ulú.

⁵ Kā 'i ai he fafine 'oku fai hana lotu, pē he malanga palōfisai, ta'e'ufi'ufi tonu 'ulú, 'oku fai ta'etaau ia mo tonu 'ulú; he 'oku tatau tofu pē ia mo ha'aná tele to'onó 'ulu.

⁶ 'Io, kāpau 'oku kailoa 'ufi'ufi he fafine, pea tuku ke tele foki; pea kāpau ko te me'a fakamā ki te

* **11:1** 11:1 1 Kol 4:16; Filip 3:17

fafiné ke tele pe kosi tono 'ulú, kua pau ke 'ufi'ufi ia.

⁷ Kā 'oku kala totonu ke 'ufi'ufi 'e te tangatá tono 'ulú, he ko te 'imisi ia mo te lāngilangi 'o te 'Atuá; kā ko te fafiné ko te lāngilangi ia 'o te tangatá.*

⁸ He tala'i'eaí ko te tupu'anga 'o te tangatá ko te fafine; kaikehe, ko te tupu'anga 'o te fafiné ko te tangata.*

⁹ Kae'uma'ā foki, ne'e kailoa ngaahi te tangatá kote'uhí ko te fafiné, kā ko te fafiné kote'uhí ko te tangatá.

¹⁰ Ko tono 'uhinga ia, 'oku totonu ke 'ai ai 'e te fafiné ki tono 'ulú 'ia te faka'ilonga pule'iná, kote'uhí ko te kau 'āngeló.

¹¹ Kā neongo ia, kae tala'i'eaí 'oku fakapalataha 'ia te fafiné 'i te lotú, ta'ekau ai 'ia tangata, pe fakapalataha 'ia te tangatá, ta'ekau ai 'ia fafine.

¹² He hangē ā ko te tangatá ko te tupu'anga 'o te fafiné, pehē foki 'oku fou 'iā fafine 'ia te tangatá; kā ko te tupu'anga 'o te me'a kotoa pē ko te 'Atuá.

¹³ Kotou fakakaukau'i angé: 'oku taau koā mo he fafine he hū ki te 'Atuá ta'e'ufi'ufi?

¹⁴ 'Oku kala koā ako'i kōtou 'e Natula, kā 'ulu loloa he tangata ko te me'a ta'engali kiā ia?

¹⁵ Kae kā 'ulu loloa he fafine, ko tono lāngilangi ia; he kua foaki kiā ia 'ia te lau'i'ulú ko te 'ufi'ufi.

¹⁶ Kae kāpau 'oku fia fakakikihi he taha 'o kau ki te me'á, 'ē, 'oku kala tou fai he me'a pehē, 'e tātou pe ko te 'ū siasi 'o te 'Atuá.

---

* **11:7** 11:7 Sēn 1:26-27 * **11:8** 11:8-9 Sēn 2:18-23

*Ko te fakanofonofo 'o te 'ohomohe 'a te 'Alikí
(Mātiu 26:26-29; Ma'ake 14:22-25; Luke 22:14-20)*

¹⁷ Kā ko taku tu'utu'uni ko iá, 'oku kala 'avatu ia mo te fakamālō; kote'uhi ko te kotou fa'a fakatahá 'oku kala iku ki te lelei, kā ki te kovi.

¹⁸ He ko te fu'aki me'á, kā fai he fakataha fakasi-asi, kua u fanongo 'oku hoko 'iā kōtou 'ia te 'ū māvahevahe; pea 'okou tui ki te me'a 'ihi.

¹⁹ Seuke, kua pau ke 'iā kōtou mo he fakafa'afa'ahi, kote'uhí ke e'a ai 'iā kōtou ko 'ená 'ia nātou 'oku lelei mo'oní.

²⁰ Pea ko 'eni, kā kotou fakataha ki te feitu'u 'e taha, 'oku kala ko te kai ia 'o te 'ohomohe 'a te 'Alikí.

²¹ He 'i te fai 'o te kaí, 'oku taki taha ala leva ki te me'a ne'e ha'u mo iá; pea ko Me'a ē 'oku fiakaia, kā ko Me'a ē 'oku konā.

²² 'Oku kailoa 'apē he kotou 'ū fale ke fai ai te kotou kaí mo te inú? Pe na'a ko he kotou ta'etoka'i 'ia te siasi 'o te 'Atuá, mo kotou fakamaa'i 'ia te masivá? Ko te ā taku lea 'e fai atú? 'E au fakamālō atu? 'E kailoa 'aupito ha'akú fakamāloo'i kōtou 'i te me'a nei.

²³ Hē ne au ma'u 'e au mei te 'Alikí 'ia te me'a ne au 'avatu kiā kōtoú, 'o pehē: ko te 'Alikí ko Sísuú, 'i te pō ko ia ne'e fai ai Tono lavakí'í, ne'e to'o Ia he mā;

²⁴ pea hili ange Tana fakafeta'í, ne'e pakipaki 'e Ia, 'o pehē, “Ko Toku sinó 'eni,* 'a ia 'oku ma'a kōtou;† kotou fai pehē ko Toku fakamanatu.”

---

* **11:24** 11:24 Ko Toku sinó 'eni: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, To'o, 'o kai, ko Toku sinó 'eni. † **11:24** 11:24 'a ia 'oku ma'a kōtou: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, 'a ia 'oku foaki ma'a kōtou.

25 Pehē foki Tana to'o te ipú, hili 'ia te 'ohomohé, 'o pehē, “Ko te ipu nei ko te Fuakava Fo'ou ia 'oku fai 'aki Toku totó; 'ilonga he kotou inu ia, fai pehē ko Toku fakamanatu.”*

26 Hē 'ilonga he kotou kai 'ia te mā nei mo inu te ipú, 'oku kotou fakahaa'i te pekia 'a te 'Alikí kae'aua ke toe ha'u.

27 Ko ia ai, ko ia ko 'ē 'e fai ta'engali tana kai 'ia te maá, pe ko tana inu 'i te ipu 'a te 'Alikí, kua halaia ia ki te sino mo te ta'ata'a 'o te 'Alikí.

28 Kā ke sivi mu'a 'e te tangatá 'ona, pea toki kai 'ia te maá mo inu 'i te ipú.

29 He ko ia 'oku fai ta'engali‡ tana kaí mo tana inú, 'oku kai mo inu 'e ia 'ia te mala'ia kiā ia, ko tana ta'e'ilo'i te sinó.§

30 Ko tonu ō ia 'oku 'i ai he tokolahe 'ia kōtou 'oku vaivai mo mahamahaki, 'io, pea kua momoe te 'ihi.

31 He kāpau ne tou fifili 'o 'ilo'i 'ia tātou, pehē 'e kailoa fakamāu'i 'ia tātou.

32 Kā 'i tonu fakamāua 'ia tātoú, ko te 'Alikí ia 'oku fai te tou kinisí, kote'uhí ke 'aua na'a fakamala'ia 'ia tātou fakataha mo māmani.

33 Ko ia ai, si'aku kāinga, kā kotou fakataha leva ke kai, kotou tatali mu'a ke toki kakato atu 'ia te kāinga lotú.

34 Kāpau 'oku fiakaia he taha, ke kai pē 'e ia 'i tonu 'apí, ke 'aua na'a fakamāu'i kōtou 'i te fakataha'angá. Ko tonu toe 'o te 'ū me'á 'e au toki tu'utu'uni ki ai 'i taku 'alu atú.

---

* **11:25** 11:25 'Eki 24:6-8; Sel 31:31-34   ‡ **11:29** 11:29 ta'engali: 'oku kailoa 'asi 'ia te fe'i lea nei 'i te 'ū hiki fualoa 'ihi.   § **11:29** 11:29 te sinó: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, te sino 'o te 'Alikí.

12

Ko te 'ū mafai fakalaumālié

¹ Pea ko te me'a ki te 'ū mafai fakalaumālié, kāinga, 'oku kala u loto ke kotou ta'e'ilo.

² 'Oku kotou 'ilo'i, lolotonga te kotou nofo ko te kau hītení, ne'e takihee'i kōtou ki te 'ū 'aitolí ta'elea, he me'a pē 'e taki kōtou ki ai.

³ Ko ia 'okou tala'i atu, 'oku kailoa he taha 'oku fakalea'i 'e te Laumālie 'o te 'Atuá 'e pehē, “Ko te mala'ia 'ia Sīsū;” pea 'oku kailoa he taha 'oku fa'a hua 'aki 'o pehē, “Ko Sīsū ko te 'Alikí,” kā 'i te Laumālie Mā'oni'oní.

⁴ Pea ko 'eni, 'oku tufa kehekehe 'ia te 'ū ivi fakalaumālié, kā 'oku taha ai pē 'ia te Laumālié;*

⁵ pea 'oku tufa kehekehe te 'ū lakangá, kā 'oku taha ai pē 'ia te 'Alikí;

⁶ pea 'oku tufa kehekehe te 'ū ngāué, kā 'oku taha ai pē 'ia te 'Atuá 'a ia 'oku fai te ngāue kotoa pē 'i te kakai kotoa pē.

⁷ Kā 'oku tuku 'ia te fakahā'anga 'o te Laumālié ki te tangata taki taha, pea ke 'aonga.

⁸ He 'oku tuku ki te taha 'ia te mafai ke lea 'aki te potó, 'o fou mai 'i te Laumālié; pea ki te taha 'ia te mafai ke lea 'aki te 'iló, kā 'i te Laumālie pē ko iá;

⁹ 'oku tuku ki te taha kehe 'ia te tuí, 'i te Laumālié pē ko iá; pea ki te taha 'ia te 'ū mafai faito'o, kae taha ai pē 'ia te Laumālie 'oku fai 'akí;

¹⁰ pea 'oku tuku ki te taha 'ia te 'ū ngāue mana; ki te taha 'ia te malanga palōfisai; ki te taha 'ia te vavanga'i 'o te 'ū laumālié; ki te taha kehe 'ia

---

* [12:4](#) [12:4-11](#) [Loma 12:6-8](#)

te lea 'aki te 'ū lea kehekehe, pea ki te taha 'ia te fakatonulea'i 'o te 'ū leá.

¹¹ Kā ko te 'ū me'a kotoa pē ko iá, ko te ngāue 'a te Laumālie pē 'e taha ko iá, 'i Tana tufa kehekehe ki te kakai taki taha, 'o fakatatau ki Tono finangaló.

Ko te sino pē 'e taha kae kupu kehekehe

¹² He hangē tofu pē 'oku taha te sinó, kae lahi tonono 'ū kupú, pea ko te 'ū kupu kehekehe 'o te sinó, neongo 'oku lahi, kā ko te sino pē 'e taha — 'oku pehē foki 'ia Kalaisi.*

¹³ Kote'uhí 'i te fai 'aki he Laumālie pē taha, ne'e papitaiso 'ia tātou kotoa pē ki he sino pē taha; pe 'oku tou Siu pe Senitaile, pōpula pe tau'atāina; pea ne'e fakainu 'aki 'ia tātou kotoa pē te Laumālie pē 'e taha.

¹⁴ He 'oku kala ko te kupu pē taha 'ia te sinó, kā 'oku lahi.

¹⁵ Kāpau 'e pehē 'e te va'é, “Oku kala kau kita ia ki te sinó, kote'uhí 'oku kala ko te nimá 'ia kita;” pea 'oku kailoa ai koā kau ia ki te sinó?

¹⁶ Pea kā pehē 'e te talingá, “Oku kala kau kita ia ki te sinó, kote'uhí 'oku kala ko te matá 'ia kita;” pea 'oku kailoa ai koā kau ia ki te sinó?

¹⁷ Kā mata 'ia te sinó kotoa, pea fefe'aki ai te fanongó? Kā fanongo tonono kotoa, pea fefe'aki ai te nanamú?

¹⁸ Kā 'i tonono anga ko 'ení, kua fakatoka 'e te 'Atuá 'ia te 'ū kupu 'o te sinó, 'o taki taha ma'ana; he ko Tono finangaló ia.

¹⁹ Kae kāpau ne kupu pē taha 'a 'eni kotoa pē, 'e 'i fea leva te sinó?

---

* **12:12** 12:12 Loma 12:4-5

20 Kā 'i tonō anga ko 'ení, 'oku lahi 'ia te 'ū kupú, kae taha pē 'ia te sinó.

21 Tala'i'eaí 'oku lava 'e te matá ke lea ki te nimá, 'o pehē, “Oku kala ke 'aonga kiā au;” pehē foki 'e te 'ulú ki te va'e, “Oku kala kulā 'aonga kiā au.”

22 Kaikehe, ko te 'ū kupu 'o te sinó 'oku mata-mata vaivaí, 'oku lahi ake noa pē te notou 'aongá;

23 pea ko te 'ū kupu 'o te sinó 'oku tou lau 'oku feifei'avalé, 'oku lahi ake 'ia te teu 'oku tou 'ai ki aí; pea ko te tou 'ū kupu 'oku palakuú, 'oku 'i ai hana matamatalelei'anga 'oku hulu atu.

24 Kā 'oku kala 'aonga he me'a pehē ki te tou 'ū feitu'u 'oku matamataleleí. Kā ko 'eni, ne'e ngaahi 'e te 'Atuá 'ia te sinó ke mahu'inga tonō 'ū kupu kotoa pē, 'o a'u ai pē ki te 'ū kupu 'oku ngali mā'ulalo tahá;

25 kote'uhí ke 'aua na'a 'i ai he māvahevahe 'i te sinó, kā ke tatau 'ia te fetokanga'aki 'ia te 'ū kupú.

26 Pea kā mamahi he kupu 'e taha, pea 'oku kaungā mamahi mo ia 'ia te kupu kotoa pē; pea kā fiafia he kupu 'e taha, pea 'oku kaungā fiafia mo ia 'ia te 'ū kupú kotoa pē.

27 Pea ko kōtoú ko te sino 'o Kalaisi, ko te 'ū kupu taki taha.

28 Pea kua fokotu'u 'e te 'Atuá he 'ihi 'i te siasí, ko te 'uluakí ke 'apōsetolo, ko tonō uá ko te kau palōfita, ko tonō tolú ko te kau faiako; hoko ai 'ia te 'ū mafai mana, hoko ai 'ia te 'ū mafai faito'o, 'ia te 'ū tokoni, 'ia te 'ū tu'unga pule, 'ia te mafai 'o te 'ū lea kehekehe.*

29 'Oku 'apōsetolo kotoa pē koā? 'Oku malanga palōfisai kotoa pē? 'Oku faiako kotoa pē? 'Oku

* 12:28 12:28 'Efe 4:11

mafai mana kotoa pē?

³⁰ 'Oku ma'u kotoa pē 'ia te 'ū mafai faito'o? 'Oku lea 'aki kotoa pē 'ia te 'ū lea kehekehe? 'Oku hiki lea kotoa pē?

³¹ Kae kotou kakapa ki te 'ū mafai 'oku mā'olungá.

'Io, 'okou fakahā atu foki he ala 'oku fungani ake.

13

Ko te 'ofá

¹ Neongo 'e au lava ke lea 'aki 'ia te 'ū lea 'a te kakaí, mo te 'ū lea 'a te kau 'āngelo, kā 'oku kailoa 'iā au te 'ofá, 'okou tatau pē mo te ukamea pakihi, pe ko te simipale tatangi.

² Pea neongo 'e au lava 'ia te malanga palōfisaí; neongo 'e au a'usia 'ia te 'ū misiteli kotoa pē, mo te fa'ahinga 'ilo kotoa pē; 'io, neongo 'e au 'osiki 'ia te tuí, 'o lava ai ke au hiki ma'unga, kā 'oku kailoa 'iā au te 'ofá, ko te me'a noa pē 'ia au ia.*

³ Pea neongo 'e au tufatufa taku koloá kotoa pē; pea neongo 'e au si'aki toku sinó ke lava taku pōlepolé;* kā 'oku kailoa 'iā au te 'ofá, 'oku kailoa ha'aná 'aonga kiā au.

⁴ 'Oku anga-mokomoko 'ia te 'ofá, mo anga-lelei. 'Oku kala meheka 'ia te 'ofá, 'oku kala fai pē ke ongoongoa, 'oku kala ina fakafōfua lahi,

⁵ 'oku kala ina fai ta'etaau, 'oku kala ina kumi tana lelei 'a'aná, 'oku kala ina faka'ita, 'oku kala ina lau 'ia te koví,

---

* **13:2** 13:2 Māt 17:20; 21:21; Ma'ake 11:23   * **13:3** 13:3 ke lava taku pōlepolé: 'oku pehē 'i tonu 'ū hiki fualoa 'ihi, ke tutu.

6 'oku kala ina fiafia 'i te ta'etotonú, kā 'oku fiafia ia 'i te mo'oní.

7 'Oku 'ūkuma 'i te me'a kotoa pē, 'oku tui 'i te me'a kotoa pē, 'oku 'amanaki 'i te me'a kotoa pē, 'oku kātaki 'i te me'a kotoa pē.

8 'Oku kailoa ka'anga te 'ofá ia he taimi. Kā neongo ko te malanga palōfisai, kā 'e hoko 'o ta'e'aonga; neongo ko te fai 'aki 'ia te 'ū lea kehekehe, kā 'e faifai 'o tuku ia; neongo ko te 'ilome'a, kā 'e hoko 'o ta'e'aonga.

9 He 'oku fakakonga te tou 'iló, pea fakakonga te tou palōfisai;

10 kae kā hoko mai 'ia te haohaoá, 'e toki ta'e'aonga ai 'ia te fakakongá.

11 Lolotonga taku kei tamasi'í ne au lea fakatamasi'i, ne au 'ilo fakatamasi'i, ne au fakakaukau fakatamasi'i; kae tálunga taku hoko ko te tangatá, kua u tukuange te tō'onga fakatamasi'í.

12 He ko te taimi neí, 'oku tou sio he 'ata nenefu 'i te sio'ata; kā 'i te taimi ko 'eé, ko te tou sió ko te femātaaki. Ko te taimi nei 'okou 'ilo fakakonga pē, kā 'i te taimi ko 'eé 'e au 'ilo faka'āufuli, 'o hangē foki ne'e 'ilo'i faka'āufuli 'okú.

13 'Āua! Kā 'oku tolonga pē 'ia te tuí, mo te 'amanakí, mo te 'ofá; 'ia te tolu nei; pea ko te notou tu'ukimu'á ko te 'ofá.

14

Ko te lea kehekehé mo te ivi fakapalōfitá

1 Kotou tuli ki te 'ofá, kae kakapa ki te 'ū mafai fakalaumālié, pea lahi pē ke kotou malanga palōfisai.

² He ko ia 'oku lea 'i te lea kehekehé,* 'oku kala ko ta'aná lea ki te kakaí, kā ki te 'Atuá; he 'oku kala 'uhinga ia ki he taha, kā 'oku lea 'aki ia 'ia te 'ū misiteli fou 'i te Laumālié.

³ Kā ko ia 'oku malanga palōfisaí 'oku lea ia ki te kakaí, ke langa'i ake mo enginaki'i mo fakafi-amālie'i.

⁴ Ko ia 'oku lea 'i te lea kehekehé, 'oku fai 'e ia tonono langa ake 'o'oná pē; kā ko ia 'oku malanga palōfisaí, 'oku langa'i ake 'e ia 'ia te siasí.

⁵ 'Okou 'amusia ange 'e au, 'oku kotou mafai kotoa pē ke lea 'aki 'ia te 'ū lea kehekehé, kae lahi pē ke kotou malanga palōfisai. 'Ē, 'oku lahi ange ia 'oku malanga palōfisaí 'iā ia 'oku lea 'i te 'ū lea kehekehé, 'o kāpau 'e kailoa ina hiki 'ia te leá ki tonono langa'i ake 'o te siasí.

⁶ Pea ko 'eni, kāinga, kāpau 'e au 'alu atu, 'o lea 'i te 'ū lea kehekehe, ko te ā haku 'aonga kiā kōtou, 'o kāpau 'e kailoa fou taku leá ki te fakahā me'a, pe ki te faka'ilo 'o he me'a loloto, pe ki te malanga palōfisai, pe ki te akonaki?

⁷ Ko te 'ū me'a mate kā 'oku ongo, pe ko he fangu-fangu, pe ko te ha'ape, kāpau 'e kailoa kehekehe te notou ongó, 'e 'ilo fefe'aki 'ia te fasi 'oku ifí pe taá?

⁸ Kae'uma'ā kāpau 'oku kailoa mahino 'ia te lea 'o te talupité, ko ai ia 'e teu ke fakahoko taú?

⁹ Pehē foki mo kōtou 'i te fai 'aki te kotou 'aleló, kāpau 'oku kala kotou fai he lea 'oku 'ilongafuá, 'e 'ilo'i fefe'aki 'ia te me'a 'oku laú? Kā ko te kotou lea ki te 'eá pē!

---

* **14:2** 14:2 lea kehekehé 'oku 'uhinga ki te 'ū lea mei te Laumālie Mā'oni'oní, 'a ia 'oku kailoa mahino ki he taha.

10 'Oku lahi te 'ū lea kehekehé 'i māmani, pea tala'ieaí 'oku 'i ai he taha 'e ta'e'uhinga;

11 kae kāpau 'oku kala u 'ilo'i te 'uhinga 'o te leá, 'e au hangē au ia ko he mulí kiā ia, pea 'e hangē ia ko he mulí kiā au.

12 Pehē foki mo kōtou, he ko 'eni 'oku kotou vēkeveke ke ma'u 'ia te 'ū me'a'ofa fakalaumālié, ko ia kotou feinga ke kotou poto lahi 'i tono langa'i ake 'o te siasí.

13 Ko ia ai, ko ia ko 'ē 'oku mafai ke lea kehekehé, ke lotu 'e ia ke ne fai tono fakamatala'í.

14 He kāpau 'e au hū 'i te lea kehekehe, ko toku laumālié pē 'oku huú, kā 'oku kala mahino ia ki toku 'atamaí.

15 Pea fefe'aki ai? 'E kita hū 'aki toto laumālié, pea 'e kita hū 'aki toto 'atamaí foki. 'E kita hiva 'aki toto laumālié, pea 'e kita hiva 'aki toto 'atamaí foki.

16 He ko 'eni, kāpau kua fai he fakafeta'i 'aki tou laumālié pē, pea fefe'aki ai si'i nofo fanongó, ha'aná pehē 'Ēmeni ki tau fakamālō nā? He 'oku kala ina 'ilo'i 'ia te me'a 'oku ke laú.

17 Seuke, 'oku mālō pē ta'aú fakafeta'i, kā ko te taha kehé 'oku kala ha'aná tokoni mei ai.

18 'Okou fakafeta'i ki te 'Atuá 'oku lahi ake taku lea 'i te lea kehekehé 'iā kōtou kotoa pē.

19 Kae kāpau ko te lea 'i te fakataha'anga 'o te siasí, 'e au fili mu'a ke fai he fe'i lea 'e nima pē 'aki toku 'atamaí, kote'uhí ke ako'i 'aki he 'ihi, 'i tata fai he fe'i lea 'e mano 'i te lea kehekehé.

20 Si'aku kāinga, 'aua 'e kotou hoko ko te fānau liliki 'i te kotou fakakaukaú; 'i te anga-koví ke kotou tatau mo te kau valevale, kā 'i te fakakaukaú ke kotou tatau mo te kakai kua matu'atu'a.

21 Kua tohi 'i te Laó, “Oku folafola mai 'e te 'Alikí: 'E Au lea ki te kakai nei 'o fou 'i te kau tangata 'oku lea kehekehe, pea mo te laungutu 'o he 'ū fa'ahinga kehe; kā neongo iá 'e kailoa pē notou tokanga mai nātou ia kiā Au.”*

22 He ko te lea 'aki 'ia te lea kehekehé ko te faka'ilonga ia, 'o kailoa ki te kakai tui, kā ki te kakai ta'etui; kā ko te malanga palōfisaí ko te faka'ilonga ia, 'o kailoa ki te kakai ta'etuí, kā ki te kakai tui.

23 Ko ia, kā kua fakataha 'ia te siasí ki te feitu'u pē taha, pea notou lea kotoa pē 'i te 'ū lea kehekehe; pea hū ki ai he 'ihi 'oku fo'ou, pē he kau ta'etui, 'e kala koā notou pehē 'oku kotou sesele?

24 Kae kāpau 'e malanga palōfisaí kotoa pē, pea hū mai he toko taha ta'elotu, pē he taha 'oku fo'ou, 'e mahino kiā ia tana angahalá, pea 'oku fakamāu'ina ai 'ia nātou taki taha.

25 Ko te 'ū me'a fufū 'o tonu lotó 'e fu'u e'a, pea 'e toki fo'oifo ia 'o hū ki te 'Atuá, mo tala'i atu, “Ko te mo'oni, 'oku 'iā kōtou 'ia te 'Atuá!”

Ko te 'ū fakataha lotú ke maau

26 Pea fefe'aki ai, kāinga? Kā fai he kotou fakataha, pea taki taha fai hana hiva, hana akonaki, hana fakahā me'a, hana lea kehekehe, hana hiki lea. Tuku ke fai ia kotoa pē ke 'i ai he langa ake.

27 Kāpau 'oku lea he taha 'i te lea kehekehe, ke ngata pē 'i te toko ua pe tolu, pea notou taufetongi ai, pea ke 'i ai he toko taha ke fakatonulea.

---

* 14:21 14:21 'Ais 28:11-12

28 Pea kāpau 'oku kailoa he taha ke fakatonulea, pea ke longo pē ia 'i te fakatahá; kā ke lea kiā ia pē mo te 'Atuá.

29 Pea ko te kau malanga palōfisaí, tuku ke lea he toko ua pe toko tolu, kae sivi 'e tonono toé.

30 Pea kāpau 'e fakahā he me'a mei te Ta'ehāmaí ki te taha 'oku nofo ofi mai, pea ke longo pē 'e te fu'aki leá.

31 Hē 'e kotou malanga palōfisaí kotoa pē, kote'uhí ke kotou ako kotoa pē mei ai, pea ma'u ai fuli pē he fakafiamālie.

32 Pea ko te 'ū laumālie 'o te kau palōfitá 'oku mapule'i 'e te kau palōfitá.

33 He ko te 'Atuá 'oku kala ko te fakatupu maveuveu, kā ko te fakatupu melino, 'o hangē ko ia 'oku fai 'i te 'ū siasi kotoa pē 'o te kāinga lotú.

34 Ko te me'a ki te kau fafiné, ke notou longo pē 'i te 'ū fakatahá; he 'oku kailoa ngafua kiā nātou ke lea, kae notou tali angi, 'o hangē foki ko te lau 'a te Laó.

35 Pea kāpau 'oku 'i ai he me'a 'oku notou fia 'ilo ki ai, ke notou toki fehu'i 'i 'api ki te notou 'unohó; he ko te me'a ta'engali mo he fafine ke lea 'i te fakatahá.

36 He ko kōtou koā ne'e fou mei ai 'ia te Folafola 'a te 'Atuá, pe ko kōtou pē kua a'u atu ki aí?

37 Kā 'i ai he taha 'oku pehē ko te palōfita ia, pē ko he Laumālie'ina, tuku ke fakamo'oni 'e ia ki te 'ū me'a kua u tohi atú, ko te tu'utu'uni ia 'a te 'Alikí.

38 Pea kā 'i ai he taha 'oku ta'e'ilo ki ai, ke 'iā ia pē ta'aná ta'e'ilo.

39 Ko ia ai, si'aku kāinga, kotou kakapa ki te malanga palōfisaí, pea 'aua foki na'a ta'ofi te lea 'i te lea kehekehé.

40 Pea ko te me'a kotoa pē ke fai ke taau mo hokohoko lelei.

15

Ko tonō fokotu'u 'o Kalaisi ke ma'ulī

¹ Pea ko 'eni, kāinga, 'okou fakahaa'i atu 'ia te ongoongolelei ne au malanga 'aki kiā kōtoú, 'a ia ne'e kotou talí foki, 'io, pea 'oku kotou tutu'u ai 'eni;

² 'a ia foki ne'e fakama'uli ai 'ia kōtoú, 'o kāpau 'e kotou puke ma'u 'ia te ongoongolelei 'i tonō anga ne au fakahaa'i atu aí, tukukehe kāpau ko te kulanoa pē te kotou tuí.

³ He ko te 'ū me'a ne au fu'aki tuku atú, 'a ia foki ne au ma'u 'e aú, 'a 'eni: ne'e pekia 'ia Kalaisi kote'uhi ko te tou 'ū angahalá, 'o fakatatau ki te Tohitapú;*

⁴ pea ne'e telio Ia; pea ne'e fokotu'u 'Ona 'i tonō 'aho tolú, 'o fakatatau ki te Tohitapú;*

⁵ pea ne'e hā Ia kiā Kífasi, pea hili iá ki te kau hongofulu mā uá.*

⁶ Hili ko iá ne'e hā Ia ki te kāinga lotu 'e toko nimangeau tupu fakataha, 'a ia 'oku kei tolonga nei te notou tokolahi, kā kua momoe te 'ihi.

⁷ Hili ko iá ne'e hā Ia kiā Sēmisi; hili iá ki te kau 'apōsetolo kotoa pē.

⁸ Pea ki muli 'aupitō ne'e hā Ia kiā au foki, 'o hangē tofu pē ko te fanau'i ta'ehoko* 'o'otá.*

---

* **15:3** 15:3 'Ais 53:5-12   * **15:4** 15:4 Saame 16:8-10; Māt 12:40; Ngā 2:24-32   * **15:5** 15:5 Māt 28:16-17; Ma'ake 16:14; Luke 24:34, 36; Sione 20:19   * **15:8** 15:8 fanau'i ta'ehoko 'oku 'uhinga 'eni: fanau'í ki mu'a 'i tonō taimi totonú.   * **15:8** 15:8 Ngā 9:3-6

⁹ He ko au ia 'ia te si'i taha 'i te kau 'apōsetoló; he 'oku kala taau 'ia au ke ui ko te 'apōsetolo, kote'uhiā ne au fakatanga'i 'ia te siasi 'o te 'Atuá.*

¹⁰ Kae tu'unga 'i te kelesi 'a te 'Atuá kua u hoko ai ki te me'a kua u hoko ki ai 'ení, pea ko Tana kelesi ko 'ē ne'e ngāue maí, ne'e kala ta'e'aonga ia. Kaikehe, ne'e hulu atu taku fakafitafīta'á 'iā nātou nā fuli pē; kae tala'i'eaí ko au ne'e faí, kā ko te kelesi 'a te 'Atuá 'a ia ne'e 'iā aú.

¹¹ Pea 'oku tatau ai pē, pe ko au, pe ko nātou, kā 'oku pehē pē te motou malangá, pea ne'e pehē pē te kotou tuí.

'E fokotu'u 'ia te kakai 'a te 'Atuá

¹² Pea ko 'eni, kāpau 'oku malanga 'aki 'ia Kalaisi, 'o pehē, kua fokotu'u 'Ona mei te pekiá, pea fefe'aki ai te lau 'a te kotou 'ihi, takua 'oku kailoa he toetu'u 'o te pekiá?

¹³ He kāpau 'oku kala he toetu'u 'o te pekiá, pea tā kua kailoa fokotu'u 'ia Kalaisi;

¹⁴ pea kāpau kua kala fokotu'u 'ia Kalaisi, pea tā 'oku ta'e'aonga te motou malangá, pea 'oku ta'e'aonga foki te kotou tuí.

¹⁵ 'Io, pea kua motou hā ko te kau fakamo'oni lohi ki te 'Atuá; he kua motou fakamo'oni'i ne fokotu'u 'e te 'Atuá 'ia Kalaisi. Kae kāpau 'oku kailoa fokotu'u te pekiá, pea tā ne kailoa fokotu'u ake 'e te 'Atuá 'ia Kalaisi.

¹⁶ He kāpau 'oku kailoa fokotu'u 'ia te pekiá, pea tā kua kailoa fokotu'u 'ia Kalaisi.

¹⁷ Pea kāpau kua kailoa fokotu'u 'ia Kalaisi, tā ko te kulanoa pē te kotou tuí, pea 'oku kotou kei 'i te kotou angahalá.

---

* 15:9 15:9 Ngā 8:3

18 Pea tā ko nātou ne'e momoe 'iā Kalaisí ne'e notou 'auha.

19 Kāpau ko te tou fakatu'amalie 'iā Kalaisí 'oku ngata pē 'i te ma'uli ko 'ení, pea tā ko te toki kakai tu'utāmaki taha 'ia tātou 'i te kakai fuli pē.

20 Kā ko 'eni, kua fokotu'u 'ia Kalaisi mei te pekiá, ko te polopolo 'o te fa'ahinga kua momoé.

21 He kō te me'a 'i te fou mai 'i te tangata 'ia te maté, pea fou mai 'i te tangata foki 'ia te toetu'u 'o te pekiá.

22 'Io, hangē tofu pē 'oku mate kotoa pē 'iā 'Ātamá, pehē foki 'e fakama'uli ake kotoa pē 'iā Kalaisi.

23 Kā 'e taki taha 'i tonu vāhenga; ko te polopoló ko Kalaisi; hoko ai 'ia nātou 'oku 'o Kalaisí, 'o kā fai Tana hā'ele maí.

24 Pea 'e toki hoko 'ia te ngata'angá, 'o kā tukuange 'e Ia 'ia te pule'angá ki te 'Atuá ko te Tamai, 'o kā kua Ina ikuna'i 'ia te pule kotoa pē mo te tu'unga mo te mālohi fuli pē.

25 Hē kua pau pē ke hau Ia, kae'aua ke tuku 'e Ia 'ia te fili kotoa pē ki Tono lalo va'é.*

26 Ko te fili fakamulimuli taha 'e faka'auhá, 'ia te maté.

27 He kua tuku 'e Ia 'ia te me'a kotoa pē ki Tono lalo va'é. Kā ko Tana folafola mai, 'o pehē, “Kua tuku ki lalo 'ia te me'a kotoa pé,” 'oku mahino 'oku kailoa ke kau ai Ia ne'e fai 'ia te tuku ki lalo 'o te me'a kotoa pē kiā Iá.*

28 Pea kā 'osi leva 'ia te tuku ki lalo 'o te me'a kotoa pē kiā Iá, pea 'e toki tuku ki lalo 'ia te 'Aló 'e Ia kiā Ia ne'e tuku ki lalo 'ia te me'a kotoa pē kiā Iá; kote'uhiā ke tāfataha te 'Atuá 'i te me'a kotoa pē.

* 15:25 15:25 Saame 110:1   * 15:27 15:27 Saame 8:6

29 He kā kailoa, pea ko te ā 'a nātou ai 'e faí, 'e te fa'ahinga 'oku papitaiso ma'a te pekiá, 'o kāpau 'oku kailoa 'aupito he fokotu'u 'o te pekiá? Pea kote'uma'ā te notou papitaiso ma'a nātou?

30 Pea ko te ā 'oku tou tu'utāmaki ai 'i te houa kotoa pē?

31 'Okou pōlepole 'i te kotou fiafiá 'a ia 'okou ma'u 'iā Kalaisi Sīsū ko te tou 'Alikí, 'okou mate hokohoko 'aho pē.

32 Kāpau ne'e fakaetangata pē ta'akú tau mo te fanga manu fekai 'i 'Efesoó, ko te ā tono 'aonga kiā au, 'o kāpau 'oku kailoa fokotu'u 'ia te pekiá? “Ē, tou kakai mo iinu ē, he ko 'āpongipongi 'e tou mate.”*

33 'Aua 'e tuku ke kākaa'i kōtou: “Oku maumau'i te 'ū 'ulungāanga leleí 'e te fa'a talanoa koví.”

34 'A'ala ake ki te anga-totonú, pea 'aua na'a kotou fai angahala. He 'oku 'i ai te 'ihi 'oku kala he notou 'ilo ki te 'Atuá. 'Okou lea peheé ko te kotou fakamaa'i.

Ko te tou sino toetu'ú

35 Kā 'e pehē nai he toko taha, “E fefe'aki tono fokotu'u 'o te pekiá? Ko te ā tono anga 'o te sino 'e notou ha'u mó nātou?”

36 He toki siana vale! Na'a mo te me'a 'oku tō 'e koé 'oku kailoa fakama'uli ake ia 'o kāpau 'oku kala mate.

37 Pea ko te me'a 'oku ke toó, tala'i'eaí 'oku ke tō 'ia te sino'i me'a 'e hoko ki aí, kā ko he pulapula pē, he uite nai, pē he 'akau kehe;

---

* 15:32 15:32 'Ais 22:13

³⁸ kā 'oku 'avatu ki ai 'e te 'Atuá he sino, 'o fakatatau ki Tono finangaló; pea ki te fa'ahinga pulapula taki taha tono sino 'o'ona.

³⁹ Tala'i'eaí'oku anga taha 'ia te kakano kotoa pē; kaikehe, 'oku taha te kakano 'o te tangatá, kae taha kehe te kakano 'o te monumanú, pea taha kehe te kakano 'o te manupuná, pea taha kehe te kakano 'o te iká.

⁴⁰ 'Oku 'i ai foki te fa'ahinga sino fakalangi, mo te fa'ahinga sino fakaemāmani; kā 'oku taha 'ia te teunga 'o te sino fakalangí, pea taha kehe te teunga 'o te sino fakaemāmaní.

⁴¹ 'Oku taha te teunga 'o te la'aá, pea taha te teunga 'o te māhiná, pea taha kehe te teunga 'o te 'ū fetu'ú; 'io, 'oku faikehekehe te teunga 'o te fetu'u ko 'eé mo te fetu'u ko 'eé.

⁴² 'Oku pehē pē mo te toetu'u 'o te pekiá. 'Oku tō ko te koto 'auha, 'e fokotu'u ko te koto ta'efa'a'auha;

⁴³ 'oku tō ko te koto palakū, 'e fokotu'u ko te koto teunga'ina; 'oku tō ko te koto vaivai, 'e fokotu'u ko te koto mālohi;

⁴⁴ 'oku tō ko te sino fakakakano, 'e fokotu'u ko te sino fakalaumālie. Hangē pē ko te 'i ai te sino fakakakanó, 'oku 'i ai foki mo te sino fakalaumālie.

⁴⁵ 'O hangē foki ko te me'a kua tohí, “Ne'e hoko 'ia te fu'aki tangatá, 'ia 'Ātama, ko te kakano ma'uli,” ne'e hoko 'ia te 'Ātama ki mulí, ko te laumālie fakama'uli.*

⁴⁶ Kae tala'i'eaí 'oku fuafua hoko 'ia te fakalaumālié; kaikehe, ko te fakakakano, pea toki hoko 'ia te fakalaumālié.

⁴⁷ Ko te fu'aki tangatá ko te tupu fakaemāmani, ko he me'a efu pē; ko tono ua 'o te tangatá ko te

---

* 15:45 15:45 Sēn 2:7

tupu fakalangi.

⁴⁸ Hangē pē ko te me'a efu nā, 'oku pehē mo te fa'ahinga me'a efú; pea hangē pē ko te tupu fakalangi nā, 'oku pehē pē mo te fa'ahinga tupu fakalangí.

⁴⁹ Pea hangē kua tou ma'u te 'īmisi 'o te me'a efú, pehē foki 'e tou ma'u† 'ia te 'īmisi 'o te tupu fakalangí.

⁵⁰ Pea ko 'eni pē te me'a 'okou tala'i atú, kāinga: 'oku kailoa lava 'e te kakanó mo te totó ke hokosi noa pē 'ia te Pule'anga 'o te 'Atuá, pehē foki 'oku kailoa hokosi 'e te 'auhá 'ia te ta'efa'a'auhá.

⁵¹ 'Ē! 'Okou fakahaa'i atu he misiteli: 'e kailoa tou momoe kotoa pē, kā 'e tou liliu kotoa pē, 'i te fe'i mōmeniti,*

⁵² 'i te fe'i kemo pē, 'i te ifi fakamuli 'o te talupité; 'io, 'e ifi 'ia te talupité, pea 'e fokotu'u 'ia te pekiá, 'o ta'efa'a'auha, pea ko tātoú 'e liliu.

⁵³ He kua pau ke 'ai 'e te me'a 'auha nei 'ia te ta'efa'a'auhá, pea ke 'ai 'e te me'a mate nei 'ia te ta'efa'amaté.

⁵⁴ Pea kā 'ai leva 'e te me'a 'auha nei 'ia te ta'efa'a'auhá, mo 'ai 'e te me'a mate nei 'ia te ta'efa'amaté, pea 'e toki hokosia 'ia te Folafole ne'e tohí, “Kua folo ifo 'ia te maté 'o liliu ko te ikuna.”*

⁵⁵ “E mate, ko fea tau ikuna nā?

'E mate, ko fea tau huhu nā?”*

⁵⁶ Ko te huhu 'a te maté ko te angahala, pea ko te mālohinga 'o te angahalá ko te lao.

---

† **15:49** 15:49 'e tou ma'u: 'oku pehē 'i tono 'ū hiki fualoa 'ihi, ke tou ma'u. * **15:51** 15:51-52 1 Tes 4:15-17 * **15:54** 15:54 'Ais 25:8

* **15:55** 15:55 Hōs 13:14

⁵⁷ Kae fakafeta'i ki te 'Atuá, 'i Tana tuku mai ke tou ikuna 'i te tou 'Alikí ko Sīsū Kalaisi!

⁵⁸ Ko ia, si'aku kāinga 'ofa'anga, ke kotou tutu'u ma'u, ta'engaue, 'o kotou tupulakina ma'u ai pē 'i te ngāue 'a te 'Alikí, 'i te kotou 'ilo'i, ko te me'a ki te 'Alikí, ko te kotou fakaongosiá 'oku kala ko te ta'e'aonga ia.

16

Ko he me'a'ofa ma'a te kāinga lotú

¹ Pea ko te me'a ki te tñnaki tokoni ma'a te kāinga lotú: ke fai pē 'e kōtou, 'o hangē ko ia ne au tu'utu'uni atu ki te 'ū siasi 'i Kalētiá.*

² 'I te fu'aki 'aho 'o te uike kotoa pē, ke taki taha ta'ofi 'i 'api, 'o tauhi he tokoni mei te hulu 'o tana koloá, kote'uhí ke 'aua na'a 'i ai he fu'u tñnaki 'e fai 'i taku 'alu atú.

³ Pea kā u a'u atu, 'ilonga he 'ihi 'e kotou fili ki ai, 'e au fekau atu 'ia nātou mo te 'ū tohi, ke 'ave te kotou 'ofá ki Selusalema.

⁴ Pea kāpau 'e totonu ke au 'alu atu mo au, pea 'e notou ō mo au.

Ko te teu fononga 'a Paulá

⁵ Pea ko 'eni, 'e au 'alu atu kiā kōtou hili ange taku fou atu 'i Masitōniá; he 'e au fou atu 'i Masitōnia.*

⁶ Pea mahalo 'e au nofonofu atu, 'io, 'o fa'ahita'u momoko nai mo kōtou, kote'uhí ke kotou moimoi'i 'oku 'i ha'akú fononga 'e toki fai.

⁷ He 'oku kala u lotu ke fai leva he a'u atu kiā kōtou; hē 'okou 'unaloto ke nofonofu ifo mo kōtou, 'o kāpau 'e finangalo ki ai 'e te 'Alikí.

---

* **16:1** 16:1 Loma 15:25-26   * **16:5** 16:5 Ngā 19:21

⁸ Kā 'e au nofo pē 'i 'Efesō, 'o a'u ki te Pen-itekosí; **

⁹ he kua fakaava kiā au he matapā lahi pea 'aonga, pea 'oku tokolahi 'ia te kau fakafepakí.

¹⁰ Pea ko 'eni, kāpau 'e hoko atu 'ia Tīmote, pea kotou tokanga ke 'aua na'a 'i ai he me'a 'e fai manavasi'i ai tana feangai mo kōtōú, he ko te ngāue 'a te 'Alikí ia 'oku fai 'e iá, 'o tatau pē mo au.*

¹¹ Ko ia, ke 'aua na'a 'i ai he taha 'e ta'etoka'i 'ona; kae kotou moimoi'i lelei pē 'ona ke a'u mai kiā au, he 'okou talitali kiā ia, ki hana a'u mai mo te kāinga lotú.

¹² Pea ko te me'a ki si'i tokoua ko 'Āpolosí, ne au kole lahi kiā ia ke 'alu atu kiā kōtōú fakataha mo te kāinga lotú; ka ne'e kailoa si'i loto* ia ke 'alu 'i te taimi nei, kā 'e 'alu atu pē 'i ha'aná faingamālie.

Ko te 'ū fakatokanga faka'osi mo te 'ū pōpoaki 'ofa 'a Paulá

¹³ Kotou le'o; kotou tu'u ma'u 'i te tuí; kotou fai 'o ngali tangata; kotou fakama'u ifo.

¹⁴ Ke fai te kotou 'ū me'a kotoa pē 'i te 'ofa.

¹⁵ 'Oku kotou 'ilo'i 'ia te fāmili 'o Setivená, ko te polopolo ia 'o 'Ākeia, pea ne'e tuku nātou 'e nātou pē ke fai 'ia te tauhi 'o te kakai lotú. Pea 'okou kole kiā kōtōú, 'e kāinga,*

¹⁶ ke faka'apa'apa 'ia kōtōú ki te kakai peheé, pea kiā nātou kotoa pē 'oku tokoni'i mātōú mo fakafitafīta'á.

* **16:8** 16:8 Lev 23:15-21; Teu 16:9-11   * **16:8** 16:8-9 Ngā 19:8-10

* **16:10** 16:10 1 Kol 4:17   * **16:12** 16:12 ne'e kailoa si'i loto, ko ia pe 'oku kailoa 'aupito ko te finangalo ia 'o te 'Atuá.   * **16:15** 16:15 1 Kol 1:16

17 Pea 'okou fakafeta'i 'i te ha'u 'ia Setivena, Fotunato mo 'Akeikó, he ko te notou 'i hení, ne'e hangē ai pē 'oku kotou 'i hení.

18 He kua notou fakafiamālie'i toku lotó mo te loto 'o kōtóu foki. Ko ia ke kotou tokanga'i 'ia te fa'ahinga peheé.

19 'Oku 'ofa atu 'ia te 'ū siasi 'o 'Ēsiá. 'Oku 'ofa lahi atu kiā kōtou 'i te 'Alikí 'e 'Akuila mo Pīsila, mo te siasi 'oku 'i to'o nāuá 'api.*

20 'Oku 'ofa atu 'ia te kāinga lotu kotoa pē kiā kōtou.

Kotou fefekita'aki 'aki he 'uma tapu.

21 Ko te fetapa 'eni 'a'akú Paula 'oku fai 'aki te nima pē 'o'okú.

22 Kā 'i ai he taha 'oku kailoa ina 'ofa ki te 'Alikí ko Sīsū Kalaisí, ke mala'ia ia!

Malanata!†

23 Ko te kelesi 'a te 'Alikí ko Sīsū Kalaisí, 'ofa ke 'iā kōtou ia!

24 Si'aku 'ofa atu kiā kōtou fuli pē 'iā Kalaisi Sīsū. 'Ēmeni.

---

* **16:19** 16:19 Ngā 18:2 † **16:22** 16:22 Ko tonu 'uhinga 'o te lea Malanata' a 'eni: Kua ha'u 'ia te 'Alikí, ko ia pe 'Alikí, ha'u.

Te Fuakava Fo'ou
Niuafu'ou: Te Fuakava Fo'ou (New Testament) of
Tonga

copyright © 2023 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Niuafu'ou

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2024-08-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Sep 2024 from source files
dated 14 Aug 2024

916961df-d7fc-5167-b598-93a0d0d5d9aa